

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă fiecare ziar
20 filer.
Manuscripte nu să înapce-
lază.

Ororile războaielor.

Luptele cari s'au dat până acum între armata italiană și trupele turcești și arabe la coasta de miazănoapte a Africii, au fost de ajuns ca să ridice valuri adânci de resens, de indignare în opinia publică europeană. Ingrozitoarele măceluri, șirul nemârșit de execuții în masse, stingerea atâtor mii de vieți pe câmpul de luptă, ridică tot mai mult glasuri de protestare.

Ori în ce parte a lumii s'ar purta azi o luptă, e urmărită de întreaga societate omenească cu interes care nu se poate asemăna cu acela pe care l purtăm ori cărei alte activități omenești. Mijloacele prin cari pot azi sbura știrile de pe câmpul de luptă sunt atât de perfecționate încât a doua, a treia zi știm până și amănuntele, știm și cuvintele ce le-a spus cutare soldat când căzut fulgerat de glonțul dușman. Și ori și cari ar fi fost simpatiile cari le-am nutrit la declararea războiului, pentru vr'una din părțile beligerante, îndată ce începe vărsarea de sânge, îndată ce se întrezărește trezirea bestiei în om, simpatiile cad neputincioase, și revolta față de ororile războaielor crește mereu.

În conștiința societății de azi se clarifică, se întărește tot mai mult convingerea că nici un om n'are dreptul să ridice viața altuia. Taina vieții și morții agită azi în măsură cu mult mai adâncă sufletele oamenilor, dreptul la viață al fiecăruia apare cu mult mai suveran, decât ca să nu-i tulbure, în proporții mari, ororile războaielor.

Pe măsură ce oamenii devin mai intelectuali, îi îngrozește tot mai mult ceea ce due la îndeplinire simțemintele cele mai josnice ale omului. Și dacă ne-am închipui că peste câțiva ani știința ar progresa în măsura, ca știrile de pe câmpul de luptă să nu le mai cetim, ei acestea să se desfășoare a doua, a treia zi sub ochii oamenilor din orice colț de lume, atunci un război ar fi cu neputință, pentru că omenimea întregă ar isbucni într'o revoluție îngrozitoare.

Pe lângă extrema sensibilitate a sufletului modern, războiul e detestat astăzi și din cauza enormelor sume de bani, ce înghite. Când marile pături ale societății omenești gem azi în toate țările sub povara grelele condiții de trai, când birurile cresc, alături cu scumpetea din an în an, din lună în lună aproape, cheltuielile gigantice în cari se îngroapă o țară ca să poată purta un război, înfrigorează pe zeci de ani populația aceea. Crescând simțul demnității omenești, și cel din urmă muncitor are azi convingerea, că menirea lui nu-i aceea de a robi viața întregă statului, ci, din cât poate să și facă traiul pe pământ mai suportabil. Acest ajutor îl pretinde chiar din partea statului.

Dar în această ordine de idei și simțeminte nu ajungem oare să ne contrazicem? Nu slăvim noi oare războaiele trecutului, nu înconjură fiecare popor, cu aureolă de sfinți, pe marii voievozi ai luptelor de odată? Nu-i admirăm și nu le învățăm pe de rost, viața? Nu ne cutremurăm simțind duioșia versurilor poetului:

„Tot fulgeră de dincolo de moarte
„Însângerata spad'a lui Mihai?

Îndată ce vom face constatarea că războaiele de odată, în imensa lor majoritate, se purtau pentru „limbă, lege și moșie”, iar că cele din timpurile noastre se închează pentru mărirea de teritor în cutare colț din Africa, Asia, America, ori sunt pornite chiar numai de o utopie, vom înțelege că nu-i nici o contrazicere.

Până când un popor își „apără sărăcia și nevoile și neamul” războaiele purtate de el vor avea toată simpatia și recunoștința noastră, a strănepoților. Pentru că întregitatea țării părintești, limba și credința, constituie la toate popoarele cele mai sfinte drepturi, condițiile necesare ca un popor să poată trăi viața lui națională, să se poată desvolta, și să și poată da concursul său la înaintarea culturii universale, — cea mai înaltă țintă a omului. Noi știm că fără luptele strămoșilor azi n'am fi, pentru că ori țara, ori limba, ori legea ne-am fi pierdut-o. Și pentru aceea suntem departe de unii umanitariști de comun de origine străină, cari fac din apărătorii celor trei drepturi, bărbați sălbatici, setoși de sânge.

În tot cazul pentru civilizarea neamului omenească ar fi fost o neînchipuită binefacere, dacă popoarele s'ar fi putut desvolta și consolida, și fără acele măsuri de sânge, din trecut. Dar știm cu toții că nu s'a putut. Și simțim chiar astăzi, că de câte ori drepturile de viață ale unui popor vor fi atacate la el acasă, totdeauna, popoare ori cât de

Calea cea mai scurtă spre divorț.

— Copie de pe natură. —

De I. Agârbiceanu.

SCENA ÎNTĂI.

(O cameră draguț mobilată. Cele dintâi zile de căsnicie ale unei părechii tinere. Cornel și Livia, în ceasurile de după prânz, șed pe divanul de catifea, și vorbesc încet, aruncându-și priviri de dragoste).

Cornel (îmbrățișându-și ușor nevasta). În sfârșit, dragă Livio, suntem în cuibul nostru! Nici odată n'am crezut să fie atât de frumoasă viața. Totdeauna am zis că poveștile cu Făt-frumos și Ileana Cosinzeana sunt prea frumoase, dar rămân pentru vecie povești. Acum însă, iată, mi-se pare că locuința noastră e palatul fermecat, că eu sunt Făt-frumos și tu Ileana Cosinzeana.

Livia (sorbindu-l din ochi). Dragă Cornel, tu ai fantazie prea bogată. Da, tu te asemeni cu Făt-frumos, însă cât mă privește pe mine, te rog să-ți deschizi mai bine ochii.

Cornel (deschizându-și marii ochii). Te ascult Livio, și te asigur că te văd mai frumoasă.

Livia (astupându-i cu mâna albă ochii). Nebunule! Vrei să mă sperii, tu ști că sunt fricoasă. Ști când ai venit într'o seară la noi și ai bătut încet în geamul dinspre curte? Eram numai eu bunica și am sărit îndată de am îneciat ușa.

Cornel. Da, și pe urmă a trebuit să aștept până ce domnișoara și-a ascuns hârtia, penița și călămarul.

Livia (repede). Nu-i adevărat. N'am ascuns nimic. Dar mă temeai...

Cornel (întrerupându-o). Ți-era frică să nu te aflu scriindu-mi epistole. Ai făcut rău, dragă Livio. Nu-ți poți închipui cât doream să te văd odată plecată ușor, grațios, deasupra hârtiei pe care se înșirau literile tale mărunte. De câte ori îți ceteam scrisorile ceream să mi-te închipui.

Livia (cu vioiciune). Și mă vedeai? Cum mă vedeai?

Cornel (cu duioșie). Da te vedeam, cu fruntea senină, cu obrăzii palizi, cu ochii visători. Atât de dragă, atât de dulce îmi erai atunci, încât rămâneam visând ceasuri întregi. Scrisorile tale erau totdeauna foarte frumoase, adevărate poeme în proză. Parfumul lor mă urmărea zile întregi. Dar chipul ce mi răsărea cetindu-le era neasemănat mai frumos. Și l simțeam de multe ori atât de aproape încât mă temeai să nu te vadă prietenii.

Livia (punându-i mâna pe gură). Vai, nebunule, tu spui ceea ce mai neauzite imposibilități. Dar e drept că pentru mine singurele clipe fericite, în absența ta, erau când îți scriam. Cornel, dragă, spune-mi sincer nu-ți scriam prea des?

Cornel (mirat). Prea des? Desigur întrebarea asta e o glumă. Prea des, când eu așteptam ca ziua Paștilor fiecare epistolă a ta, când nu dădeam crezământ factorului postal, ei alergam la postă, de căteori nu-mi aducea ceva dela tine. Nu Livia, pentru asta trebuie să te mustru acum. N'ai fost darnică de loc. Eu aveam un prieten care în fiecare zi primea o recomandată dela logodnica lui, și el, asemenea îi scria în fiecare zi.

Livia (uimită). În fiecare zi?

Cornel (cu putere). Da, Livio. Dragostea adevărată, adâncă nu iartă ea două suflete să rămână nici o clipă departe deolaltă. Așa-l iubea logodnica.

Livia (cu o umbră de tristețe în glas și în privire). Dar atunci nu-s numai eu vinovată, Cornel, tu nu mi-ai scris mai des.

Eu să nu cred că dragostea ta-i adevărată și adâncă?

Cornel (încureat puțin). Dragostea mea? Dragostea mea e o flăcără vecinică. S'a aprins la cea dintâi privire și vor stânge-o bulgării de pământ când îmi vor astupa sieriul. Iubirea mea e cea dintâi și cea din urmă. Nu știu să-ți fi scris rar. Dar de-i așa, un singur motiv este: Nu-mi era ușor să-ți scriu. Tu erai, în gândurile mele la o înălțime atât de mare, încât numai cu mare greutate puteam să mă apropiu de tine.

Livia (pe gânduri). Eu știam că tinerii după căsătorie nu mai sunt atât de darnici în complimente, dar tu, Cornel, văd că dai de minciună. Bine, te cred. Dar să-mi spui programul pe ziua de azi e stabilit?

Cornel (vesel). Nu mai voiu să știu de nici un program. Eu vreau să mă bucur de libertate deplină. Birou, prieteni, casină, am să nit și să disprețuesc lumea întregă, afară de tine dragă Livia. Am vorbit destul altora, străinilor, acum vreau să-ți rămân rob singur ție. După ce am gustat ani îndelungați robie amară și grea, acum vreau să gust una ușoară și dulce (o îmbrățișază).

Livia (cu ochii umezi). Bagă de seamă, Cornel, să nu-ți pară prea ușoară robia asta de acum.

culte, vor ridica arma, și aceasta luptă va avea aprobarea tuturor.

E o depărtare nemărginită între soldatul rus care la poruncă mai înaltă, trece o jumătate de lume să moară în Mangiuria, sau cel italian de azi care trece marea și cade străpuns pe coasta Africii de iataganul turcului, de sabia arabului, și, de pildă, între polonul care ar prinde arma, ca într-o revoluție, să și câștige independența țării. Cei dintâi, dacă n'ar fi fost porunca preainaltă, și-ar fi văzut de petecul de moșie de acasă, de neveste și copii, s'ar fi închinat în bisericile din satul lor, și ar fi cântat cântecele lor, și nici odată n'ar fi visat la cuceriri străine, la țeri de cari nici nu auziseră. Pentru că omul care se bucură de libertate, în orice condiții ar trăi, în sate sau orașe, nu visează sânge.

Dar Polonul și-ar aprinde propria lui țară, neîndemnând decât de sufletul său îngenunchiat, care-i setos de soarele libertății și a victii naționale, pe care nici o putere pe lume n'a avut dreptul să îl răpească. Și-ar aprinde țara nu ca s'o ardă și s'o nenorocască, ci s'o curețe de toți spinii străinii cari s'au prăsit pe pământul lor.

Și pe când soldatul rus sau italian, chiar în cazul unei învingeri, reîntors la vatra lui, nu va cunoaște nici o schimbare spre bine în viața lui din noua cucerire, soldatul polon va fi creat din nou o țară și un popor, care poate să contribuie de-aici încolo la progresul civilizațiunii omenestii.

Cei cari pun sub aceiaș pălărie generalii de azi cari pornesc spre cuceriri străine, cu eroii naționali cari au apărat „sărăcia și nevoile și neamul” sunt cu totul lipsiți de sentimentul național, sau cel puțin și-l ascund, ca să poată lovi în bărbații providențiali ai popoarelor, neatingându-se bine înțeles, de eroii neamului lui Israel.

Societatea omenească, din toate timpurile, a slăvit pe acei eroi naționali. Dar cine va putea spune că drumul de cucerire al lui Napoleon a mai fost simpatizat de societate, de popoare? Indată ce a trecut

frontierele Franței, îndată ce s'a apucat de cuceriri străine, popoarele se întorceau cu groază dinaintea lui. Și când ajunse în Rusia se lipise de el porecla de „dușmanul omenimei”.

Ororile războiului, chiar presupunându-l deslănțuit pentru a apăra „limba, legea și moșia”, vor fi mari. Dar fiind cu mult mai îngrozitoare suferințele sufletestii ale poporului care l-a pornit, durerile trupestii vor fi ertate și suferite mai ușor.

Războiul acesta îl înțeleg și azi popoarele și îl vor aproba până când deplina libertate, de conștiință și națională, nu va stăpâni pretutindenea. Dar alt război, cu alte intenții, pornit din alte gânduri, lumea începe să îl deteste tot mai mult. Pentru că o viață omenească e cea mai înaltă înflorire a vieții cunoscute pe pământ, și numai atunci se poate admite uciderea trupului, când acela e singurul mijloc ca să învieze sufletul unui popor.

Meghiarizarea numirilor de localități

În tendința lor de a desnaționaliza popoarele nemaghiare din țară, guvernele ungurești au început să maghiarizeze și numirile comunelor, înlocuind frumoasele numiri istorice cu nouă numiri de multeori pocițe.

Astfel comunei *Liebling* din comitatul Timișului, care primise acest nume dela împăratul Iosif II, i-s'a dat noua numire de *Kedvencz*. Locuitorii comunei s'au adresat însă Maj. Sale cerînd să i-se redea comunei lor numirea veche. Adresa aceasta pare că a avut efect, căci zilele trecute ministerul de interne a adus la cunoștința autorităților comitateuse că nu aprobă maghiarizarea numelui *Liebling*, care și pe viitor are să poarte vechea sa numire istorică.

Ministrul de interne n'a aprobat nici maghiarizarea comunei sârbești *Carlova* și a comunelor românești *Valeapăi* și *Gavoșdia*, schimbate (aceste două din urmă) în *Pogányospatak* și *Krassikövesd*.

Eu numai așa înțeleg dragostea noastră ca să te știu al meu pentru totdeauna. Spune-mi Cornel, nici odată nu te-a ținut în lanțurile acestei robii altă femeie? Dar spune-mi.

Cornel (cu căldură). Ți-am spus de atâtea ori, dragă Livio. Dar se pare că voi femeile voiți să auziți unele declarații în fiecare zi. Ei bine, Livio, tu ești cea dintâi femeie care m'a putut subjuga.

Livia. Și voi rămânea singura?

Cornel. Da, Livio, pentru totdeauna. Și poezia lui Coșbuc „Numai una”. Așa și eu, decât să mă desbar de tine, mai bine aprind... toată lumea.

Livia (rizând). Asta n'o vei face. Pân' aici nu voese să ajungi. Iată, dragă Cornel, va fi de lipsă să ne gândim și la alte mărunțisuri în viață. Iată, de pildă, bucătăreasa care mi-ai adus-o astăzi e foarte mărginită. Trebuie să-i spun orice lucru de zece ori ca să mă înțeleagă. Pe urmă nici asta nu folosește nimic. Toate le face pe dos. Apoi e și prea... cum să-ți spun, pare-că ai adus-o dela pensie. Va trebui nesmintit să ne aflăm alta. Pe la familiile de aici am văzut în serviciu bucătărease cu mult mai cuminti și mai drăguțe.

Cornel. Dar, iubito, eu ți-am spus că de acum disprețuese toată lumea. Ce ne pasă nouă cum e la alte familii? Acele au trecut de mult peste adevărata fericire casnică, și și află o bucurie a victii în lux, în mâncări, în ospătarea prietenilor. În ei înșiși nu și mai află nici o mulțămire. Pe noi însă ne copleșește atât de mult fericirea ce ne inundăză sufletele, încât nici nu ne putem gândi la o chestie așa de ordinară, cum e de pildă a servitoarelor.

Livia (puțin iritată). Să nu crezi, Cornel. La noi acasă din cauza servitoarelor au fost multe neplăceri. Și, trebuie să-ți spun, eu mă îngrozesc de tot ce poate tulbura fericirea noastră.

Cornel. Nimic nu va tulbura-o dragă Livio. Iată sunt gata să caut altă bucătăreasă.

Livia (îmbrățișându-l). Cât ești de bun Cornel! Cât trebuie să mulțămesc lui Dumnezeu că mi-te-a scos în cale. Cu tine într-o casă, într'adevăr, că nu voi avea nici odată neplăceri. Spune-mi ce crezi: am făcut impresie bună în familie unde am fost în vizită?

Cornel (cu căldură). Dragă Livio, nu mi vine să cred. Ne invidiază toată lumea. Când te văd pe tine atât de frumoasă, atât de elegantă, doamnele și domnișoarele tremură de invidie, și când bărbații mă văd pe mine așa de fericit își simt greutatea nenorocirii lor mai tare. Apoi nici nu avem atâtea familii în oraș, a căror părere să cântărească ceva. Da, Livio, avem o societate destul de săracă. Să sperăm că vei îmbogăți-o tu, că vei fi decorul acestei societăți.

Livia (rușinată). Vai, Cornel, cum poți vorbi așa! Doamna Pascu, Munteneasa, doamna Voicu de pildă, toate sunt mai mult decât mine. Și mai frumoase și mai umblate în societate. Eu, vai, știu atât de puțin.

Cornel (cu convingere). Ți spun că ești de-asupra tuturor. Eu mă înșel în părerile mele. Doamna Pascu? O fleacă, eu surisuri pe cari vrea să le indulcească. Munteneasa? O închipuită care crede că ochii ei negri sunt cei mai frumoși în lume. Voiculeasa? E prea superbă și n'are decât un singur motiv: poziția bărbatului.

Bătăie în Reichsrathul austriac. În ședința de ieri a Reichsrathului din Viena s'a terminat discuția în prima cetire a proiectului de buget. Oratorul opoziției, social-democratul Nemeș, luând cuvântul a atacat politica externă ce-o face ministerul nostru de externe, îngăduind politica de jaf a Italiei în Tripolitania.

La sfârșitul ședinței s'a născut o bătaie stranică între doi deputați germani radicali. Malik l-a numit pe Humer — comediant. Acesta s'a repetat la Malik, dar a fost așteptat cu lovituri de biciușcă. Malik l-a lovit de două ori în față, răbindu-l grav.

Humer a declarat că și va depune mandatul.

Politica partidelor din România. Din București ni-se scrie: Mercuri 26 a. c., comitetul executiv al partidului conservator-democrat s'a întrunit acasă la dl Take Ionescu, șeful partidului. Cu această ocazie comitetul executiv a redactat următorul comunicat:

„Comitetul executiv al partidului conservator-democrat s'a întrunit ieri de două ori la dl Take Ionescu.

În urma explicațiilor date și a discuțiilor urmate, s'a luat act de imposibilitatea de a se ajunge la o conlucrare între partidul conservator-democrat și guvernul actual.

S'a hotărît reînceperea campaniei în contra actualului guvern și s'a lăsat șeful partidului sarcina de a fixa modalitățile campaniei.

S'a mai hotărît ca chestia revizuirii Constituției, care formează unul din punctele principale ale programului partidului conservator-democrat să fie și mai mult pusă în evidență în cursul noii campanii”.

Confederația balcanică. Ziarul quasi-oficial „Mir” din Sofia publică la loc de frunte un articol în care se ocupă cu ideea unei confederații balcanice, idee adusă din nou în discuție de presa turcească.

Ziarul Bulgar spune că este caracteristic că chiar Turcii fac propagandă pentru această idee și chiar într-o vreme când duc războiu cu Italia. Turcia ar trebui să dea mai înainte dovadă despre sinceritatea sa și să introducă reforme radicale în țară, căci altminteri situația în Balcani va rămânea veșnic tulbură.

Bulgaria cere autonomia Macedoniei, câtă vreme Sârbii, Grecii și Românii sunt împotriva autonomiei, ceea ce întârzie realizarea acestei confederații.

Și n'urmă a fi director executiv la o bancă o așa de strălucită poziție? Nu, Livia, toate acestea mueri, și cealaltă, nu sunt vrednice să-ți atingă degetul tău cel mic. Ști poezia lui Eminescu „Dar' ori cât sunt ele de sus ca tine nu-s, ca tine sus” și iarăși

„Căci tu însenezi mereu
Viața sufletului meu
Mai dulce decât orice stea
Iubita mea, Iubita mea!

(Ei se îmbrățișează, se sărută, apoi rămân tăcuți, mână în mână, cu ochii visători).

Livia (cu duioșie). Crezi într'adevăr Cornel că n'au să-mi descopere scăderi? Că n'au să mă disprețuiască? M-aș simți nenorocită pentru totdeauna să văd o singură privire de dispreț, cea mai simplă trecere cu vederea din partea altor femei. Ah! simțesc că-s prea ambițioasă.

Cornel (mângâindu-i mâna albă). Ești ambițioasă pentru că ești convinsă de superioritatea ta. Așa-i Livio, cine nu și simte valoarea lui deosebită, nu-i ambițios. În privința asta dă-mi voie să simt ca și tine. Dar, trebuie să-ți spun, eu, până acum n'am fost disprețuit de nimeni. Dimpotrivă am fost foarte binevăzut ori în ce societate.

Livia (privind ornicul din părge). Vai, Cornel, cum trece de repede timpul. Eată ceasul când trebuie să mergi la birou. Astăzi ai putea să lipsești, nu-i așa?

Cornel. Nici prin minte nu-mi trece să mă duc. Azi vom face o plimbare prin parcul orașului. Găstește-te Livio. (El ese).

Jarăși noi — calul de bătaie. Suntem obișnuiți ca în țara aceasta toți neajutoratii să-și afișeze drept titlu la munificența guvernului minciuna obraznică a favorizării noastre din partea statului. Am ajuns să nu ne mai revoltăm în fața acestei minciuni, ci să ne mărginim a o sfida cu cel mai adânc dispreț. Trimitem deci disprețul nostru și preoților evanghelici, cari prin glasul președintelui asociației lor, cu ocazia congresului anual ce au ținut ieri în Budapesta, au afișat jarăși această minciună imbecilă. Vorbind despre situația materială umilă a preoților evanghelici, eminentul orator, cu numele Iosif V e r e s, a spus anume: „Bisericele protestante, de patru sute de ani încoace, din impozitele lor stoarse cu atâta greutate, au săvârșit o activitate, a cărei fructe le-a savurat numai și numai națiunea și statul... Și cu toate acestea, statul, prevede cu o deplină munificență pe v a l a c h i și s â r b i, arătând în același timp o inimă mașteră tocmai celor, cari, veacuri de-a rândul, au apărut cu viața lor idealurile naționale”.

Admitem că situația materială a preoțimei protestante ungurești e vrednică de o atenție mai mare din partea guvernului. Avem cel mai adânc dispreț însă pentru minciuna „umnificenței” ce ar arăta guvernul ungar bisericilor române. Au apărut și poporul românesc, veacuri de-arindul, cu jertfe de mii și mii de vieți, nu „idealurile naționale” ale unui singur popor al țării, ci idealurile cu mult superioare, ale siguranței și fericirii tuturor popoarelor din țară, idealurile, deci cele mai scumpe ale statului însuși. Bisericile românești sunt totuși pariile statului, în vreme ce bisericile protestante dacă nu-i sunt fice răsfățate, se bucură în comparație cu bisericile noastre, de sprijin și daruri cu mult mai însemnate, cu toate că ocrotesc aproape patru milioane de cetățeni, ci abia două milioane și jumătate. Primesc, adevărat, bisericile protestante, și ele numai o fărîmătură din visteria țării, o fărîmătură totuși cu mult mai considerabilă decât a noastră. De situația materială, cu mult mai avantajoasă a credincioșilor acestor biserici să mai vorbim apoi? Cinismul e îndeajuns de izbitor și fără să mai încercăm acest lucru.

Și de ce nu aduc preoții evanghelici în spri-

jinul lor slăbiciunea pe care o manifestă guvernul față cu biserica izraelită, cărei i-a pus în perspectivă, chiar în zilele aceste, nu numai o autonomie deplină, ci și un ajutor neasemănat mai considerabil decât cel al bisericilor românești, cu toate că această biserică n'are decât abea un milion de credincioși, — adevărat, că mai vajnici „patrioți” chiar decât faimoșii măcelari din Dobruța.

Minciuna ce s'a spus ieri la congresul bisericii evanghelice constituie o respingătoare lașitate, o dovadă a nivelului moral scăzut ce întimpinăm azi în sânul bisericilor ungurești și nu poate provoca decât disprețul nostru.

Sedința Camerei. După deschiderea ședinței, președintele Návay anunță că opoziția a retras cererile de votare nominală. (Aplauze).

Se intră în discuția reformelor militare.

Primul orator, Kovács Gyula (partidul micilor proprietari), combate proiectele. Dându-i-se voie să vorbească și despre reforma electorală, se declară aderent al votării secrete.

Lovászy Márton (justhist) combate proiectele.

La sfârșitul ședinței au fost interpelări.

Audiența ministrului președinte. Din Viena se telegrafiază: Ministrul-președinte ungar, contele Khuen-Héderváry, a fost primit la ora unu în audiență de căra Maj. Sa.

Audiența a avut loc în castelul dela Schönbrunn. Contele Khuen a raportat Maj. Sale despre armistițiul încheiat cu opoziția.

Înainte de audiență, contele Khuen a avut o întrevvedere cu ministrul de externe, Aehrenthal. După amiază, Contele Khuen a plecat la moșiile sale din Croația, de unde se va întoarce luni la Budapesta.

O nouă ispravă a jandarmilor noștri. Cetim în „Progresul” din Oravița: Sergent-majorul și încă un jandarm din Racașdia, făcând Duminecă patrulă în satul Ciuchici (lângă Oravița), se abat în amurgul serii la o nuntă țărănească, și după ce ordonează să se împrăștie lumea dela joc, un flăcău zice-se că ar fi insultat cu vorba pe sergent. Jandarmii se pun apoi la masă și beau și mănâncă, iar după ce încep a căra „cînstele” nuntașilor la casa comunală, se duc amândoi la flăcău acasă, îl iau și-l duc la primărie. Acolo se pune strajameșterul cu o bâta pe el și după ce îl omoară,

mele. Mă simt numai prea neînsemnată în fața lui. El ar fi trebuit să se însoare cu o principesă. Frumos, cult, elegant, de-o bunătate de inimă neîntrecută, cum voi putea eu să mă aseamăn lui? (Se privește satisfăcută în cristallul oglinzii). Mă voi sili să-l fac fericit. Poate are ceva dreptate dragul meu Cornel. Voi fi și eu cât de cât frumoasă. (Își sucește cu eleganță încă odată silueta în oglindă și iese).

SCENA II.

(Aceeșă cameră. Se înserează. Livia singură, servitoarea mai pe urmă Cornel. Scena se petrece la câteva săptămâni după cununie.)

Livia (întorcându-se dela fereastră. Cu tristețe). Nu mai vine! A trecut o jumătate de ceas de când a sunat cinci, sfârșitul orelor de birou, și nu mai vine. Drumul până aici îl face în șapte minute, și nu mai vine. Ah! Dumnezeuule, să i-se fi întâmplat o nenorocire? Dar trebuia să mă vestească cineva. Va fi fost reținut la birou mai mult decât de obicei? Mi-ar fi spus când s'a dus, Cornel e așa de prevenitor. (Se apropie iar

ca nu cumva să rămână cu zile, îi toarnă mortului petrol pe piept și pe subsuori și-i dă foc. Dimineața scapă amândoi jandarmii de furia poporului la casa notarului, de unde sosind alți jandarmi din Iam, împreună cu sublocotenentul din Oravița, au fost dezarmați și sub seară transportați la Seghedin, unde își așteaptă pedeapsa. Dumnezeuule, câtă decădere, câtă sălbătăcie!

Cine vorbește în numele neamului?

— O convorbire instructivă. —

Am cetit în numărul 231 al „Românului” vorbirea avocatului Dr. A. Nyilvân din Șomcuta-mare ținută la Seini împotriva noilor îndemnuri răsărite în politica noastră prin glasul ziarului „Tribuna”. Am mistuit cu mare greutate proza barbară a fruntașului din Sătmar, pe care am fericirea să-l cunosc, și în vremea asta, fără să vreau, mi-a răsărit în minte figura lui ungurească, gesturile lui străine, mi-a răsunat în urechi stridentul dialect al lui, prin care are aerul că-și bate joc de „jargonul de pe Bretter-ul Sibiului”. Părea că aud cum îi ies vorbele românești buluc pe gură, silindu-se să părăsească o lume străină și dușmană lor. În aceiaș vreme mi-am adus însă aminte și de o convorbire pe care am avut-o cu el în iarna aceasta, într-o cafenea din Budapesta, în marea „norilor eșiți (!) din fumul țigaretelor egiptene”. Eram eu și un prieten al meu, doi tineri oțeliți „fără diplome”, cum s'ar zice la vorbirea din Seini, când s'a așezat la masa noastră domnul fruntaș Nyilvân. Ce era să facem? Am discutat. Am discutat multe și de toate: despre chestiunea educației fetelor noastre și între altele — se putea să nu discutăm? — despre discuțiile din ziarele noastre. Incontestabil că d. Nyilvân detesta grozav întreaga mișcare dela „Tribuna”, caracteriza după puterile sale, cu vorbe din jargonul sătmărean prea puțin cunoscut nouă, pe anumiți scriitori

Livia (singură). Mă iubește! Dragul meu Cornel, cât am să te fac de fericit. Toate calitățile mele le voi întrebuița de aici încolo pentru ca viața ta să fie în veci un vis de fericire. Pe mine nu mă voi vedea, decât c'un singur gând: să-ți plac ție. (Gătindu-se). Nu-i ocupație mai plăcută decât să te îmbraci frumos, cu gust, spre încântarea bărbatului tău. Nici n'ar avea altfel hainele preț. Și el, draguțului, nu m'ar părăsi nici pe-o clipă. Ah! cum aș vrea să fiu avută, să am sute de mii, să-l eliberez pentru totdeauna de slujbă. El se lipsește de toate distracțiile ce și-le-a permis până acum. Da, se spune că-i schimbă pe mulți oameni căsătoria. Însă eu cred că nu ori ce căsătorie. Ci numai dacă-i încheiată din dragoste adevărată. Iată, Cornel al meu n'a întrebât de zestre, de nimic. M'a iubit pe mine, și m'a luat. Câte fete bogate nu m'au invidiat pentru asta. Chiar mama îmi spunea: bagă de seamă fata mea, să nu te înșeli. Lui poate o să-i pară rău odată pentru că te-a luat săracă. Sărmana mamă! Ea nu l'a cunoscut pe Cornel, nu știe ce inimă de aur are omul acesta. Se gândește el vre-odată la bani, la viață? El e cu totul robul meu, al dragostei

de fereastră). Trece căruța poștii. De câte ori durăia pe dinaintea ferestrelor noastre, Cornel până acum era totdeauna acasă. Doamne! Cu siguranță i-s'a întâmplat vre-o nenorocire. (Sună. Servitoarea intră. Servitiarei). Frăsinico, domnul urcă chiar acum scările?

Servitoarea (indiferentă). Nu, doamnă. Încă n'a sosit.

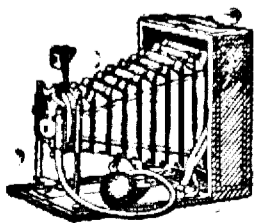
Livia. Dar se zărește pe stradă, așa-i?

Frăsinica. Se poate, însă eu n'am ieșit dela prânz din bucătărie. Poate să iese acum, să văd.

Livia (repede cu căldură). Da Frăsinico. Vezi numai decât și pe urmă să urci repede să mă avizezi. (Servitoarea iese). Au mai trecut trei minute. Trei minute! Doamne, în atâta timp ar fi putut cineva sosi din piață. Dar are să vină acum. Frăsinica de bună seamă l'a zărit. Numai să-mi vină, am să-l dojenesc, am să-l sărut. Și nu-i mai las la birou. Nu, odată cu capul. (Frăsinica intră).

Livia (cu respirația oprită). Vine? L'ai văzut?

Frăsinica. Am văzut pe d. căpitan Zidu,

Cumpărare ocazională de puști de vânat!

Lancaster, cu cheie 16 fl., Greener-lacat englezesc, cocoș automat 22 fl., Puști americane, țevă cu aruncarea patoanelor folosite 12 fl., Hemmerles, 2 țevi, modernă 35 fl., Drilling-, Browning de 16 calib., Krupp ejector, cu țevi de oțel, etc. precum și garnituri complete Hamerles Drilling, Springer și Kierner, revolvere, pistoale se află în preț ieftin la

Pravalia de puști de vânat: **RADÓ**, Budapest, IV | r., Egyetem-tér 5.

Articole de sport, binocle, Zeiss-, Görz- aparate fotografice. Face schimb de diferite părți de puști și aparate de fotografiat.

cari își cer și ei partea lor de muncă în conducerea politicii neamului nostru. Argumenta d. Nyilvân în multe chipuri, releva însă mai ales cunoscuta frază goală cu incapacitatea scriitorilor în chestii politice. Mai avea însă domnul avocat încă un argument pe care îl dau publicității pentru profunda lui înțelepciune, vrednică de salvat pentru posteritate.

Zicea d. Nyilvân:

— Eu am o măsură, una bună de tot. Impart neamul românesc din Ungaria în două zone: una deasupra Copșei, alta sub Copșa. Românii din zona de sub Copșa sunt idealști, cu capul în nori, ei nu ne pot da decât scriitori și nebuni de ăștia; cei din zona de deasupra Copșei sunt oameni practici, ei fac averi și nasc pentru noi bărbați politici. Acum să luăm pe ai cari scriu „Tribuna”. Goga-i din Sibiiu, Ciura din Blaj, Chendi de pe Târnavă, ori de pe unde dracu, tu din Poiana Sărată (cătră prietinel meu). Voi vreți să faceți politică?

Am zîmbit ascultând această teorie a domnului fruntaș. El nu se da însă bătut:

— Orice a-ți zice voi, așa este. Cu cât te apropii mai mult de țara ungurească cu atât dai de mai multe capacități politice. Trece-ți pe la Arad încoaci, mergeți pe la Dej și vă convingeți.

Și ca să ne dea o pildă și mai grăitoare despre capacitatea politică a Românilor din zona de deasupra Copșei, domnul Nyilvân ne-a vorbit despre sine. Ne-a povestit cum s'a împrietinit el cu fișpanul Sătmarului, care-i „gavaler” nu ca prostovani de Români, și cum i-a succes să rupă gâtul prin această prietinie unui notar din cercul Șomcutei care a lucrat împotriva noastră la alegere.

— Vezi, asta politică, a exclamat triumfător domnul Nyilvân, căutându-ne cu priviri iradiante bieții noștri ochi plecați rușinos în pământ... de țaria acestui argument zdrobitor.

Și ca să ne supună și mai mult sufletele

noastre fragede de băieți idealști născuți din nenorocire în zona de sub Copșa, domnul Nyilvân ne-a mai făcut o mărturisire, care într'adevăr ne-a surprins nespuse de mult și ne-a făcut să-l privim sus, sus de tot, în... sferele înalte ale ingenioasei sale teorii cu zonele.

Domnul Nyilvân ne-a mai spus cam următoarele:

— Voi cu Goga al vostru sunteți de o intransigență proastă. Așa nu se poate face politică. Iată, cum vă spuneam eu cu fișpanul meu, așa se poate face mai mult și numai așa se poate face. Eu m'am convins despre aceasta mai ales la alegerile din urmă. Ați văzut cum am căzut. Inzadar, noi nu ne putem pune cu puterea ungarilor. Nu ne mai putem expune la persecuții de astea. *Mai bine să intrăm în partidul guvernamental și să stoarcem așa câte ceva, zi cu zi. Mă, ungurii-s „gavaleri” și putem face politică cu ei. Iată, eu, să știți, am venit la Budepesta să-i spun lui Vaida că es din partidul național și-mi fac eu politica mea cu partidele ungurești. Cine drac să supoarte și batjocurile literaților voștri și să mai fie și naționalist”.*

Așa a cuvântat domnul Nyilvân „acreditatul” reprezentant al generației tinere, cum ar zice organul autorizat, și a plecat lăsându-ne, pe mine și pe prietinel meu, într'un hal de o completă distrugere morală. Ne simțeam grozav de nenorociți că nu ne-am putut naște și noi în zona de deasupra Copșei, ca interlocutorul nostru, și, într'un moment de mare desperare, era cât p'aci să plecăm împreună cu domnul Nyilvan pe la Jeszenszky al nostru, pe la Hederváry, să... facem politică românească adevărată, așa după cum ne spunea „acreditatul” nostru prietin. Dacă nu am plecat, avem să-i mulțumim... mizerabilei zone de sub Copșa, care ne-a adus atâtea belele pe cap...

Mărturisesc: îmi pare rău că a trebuit să dau publicității aceste rânduri. La ur-

ma-urmelor domnul Nyilvan e un om bun și nu arareori „s'a jertfit pentru steagul național”, cum s'ar zice la o adunare populară. D-sa, pe cum se vede, nici nu a părăsit partidul nostru național de formă. Dimpotrivă, a luat parte la adunarea noastră din Seini și a vorbit chiar despre solidaritatea națională, improșcând, bine înțeles, cu noroi în „idealiștii nebuni” dela „Tribuna”. Eram necesitat să fac însă acest lucru, în interesul adevărului, silit, nu de vorbirea dela Seini a dlui Nyilvan, care pentru „Tribuna” nu are nici o importanță, ci de afirmația mincinoasă a „Românului”, cumcă d. Nyilvan ar fi un reprezentant acreditat al generației tinere și vorbirea sa ar fi fost oglinda gândirii oamenilor noi, eșii din sânul neamului nostru. În fața vorbirii dlui Nyilvan publicată în „Românul” așez eu această con-vorbire autentică a mea, ascultată cu martor lângă mine, spre edificarea publicului cetitor. Mai e însă un motiv care m'a îndemnat să scriu aceste rânduri: prin ele să lămurește pe deplin mentalitatea unui așa zis fruntaș al nostru, care nu numai că trece de conducător al unui ținut românesc, primejdut de cultura ungurească, dar este atât de considerat din partea celorlalți fruntași ai noștri mai mult sau mai puțin din Dej, încât el, în modestele condiții în care se află, își permite să insulte și să batjocurească, chipurile, o mișcare și niște oameni despre a căror seriozitate și bunăcredință nu se poate îndoi nimeni. Un astfel de om, care nu are nici în clin nici în manecă, cu manifestările spiritului românesc, un „fruntaș” care ori când ar putea trece într'un partid unguresc, fără să-l cheme „zona Copșei” înapoi și să-i pricinuiască remușcări sufletești, are îndrăzneala să debiteze în fața unei întruniri publice, în fața unor șefi de partid, despre ei, următoarea enormitate, care poartă de altfel în sine, durere, și o leacă de adevăr: „Acești eroi, nu cu fraze bine

cu prim pretorul Zdrelea, veniau la braț și vorbeau ceva foarte aprinși. Credeam...

Livia (cu vehemență). Dar pe domnul, Frăsinico, nu l'ai văzut? Nu se zărește?

Frăsinica. Nu, doamnă, încă nu. Dar are să vină îndată. (Iese).

Livia (sdrobotită). Vai, ce servitoare nesuferită. Niciodată nu-ți împlinește un ordin cum se cade. (Se apropie din nou de fereastră). Nu vine. (Cu mâna p frunte). Dar ce spunea blăstămata aceea de Frăsinica? „Vorbeau despre ceva foarte aprinși”. Despre ce? N'am întrebat-o! Săraca de mine! Se vede că chiar despre nenorocirea ce l'a ajuns pe sârmanul meu Cornel. (Lacrimile îi umplu ochii, începe să suspine și se repede la ușă să întrebe pe servitoare despre ce vorbeau cei doi așa de aprinși. În ușa deschisă se isbește în Cornel, care chiar voia să intre. Livia lăsă să se audă un „Ah!” de ușurare și-i căzu în brațe).

Cornel (uimit conducându-o înlăuntru). Dar ce ai Livia? Ce s'a întâmplat? S'a aprins ceva? Au pătruns tâlharii în casă? Ești bolnavă?

Livia (cu ochii închiși, la pieptul lui). Ah! Cornel, Cornel!

Cornel (nedumirit). Ei bine, eu sunt Livio, eu care te slăvesc. Dar spune-mi pentru ce aceasta spaimă, aceste lacrimi? S'a întâmplat ceva?

Livia (cu un suspin de ușurare). Nu s'a întâmplat nimic. (Privindu-l printre lacrimi). Dar tu, Cornel!

Cornel (nelniștit). Iarăș eu! Așa dar eu sunt de vină? Am greșit ceva? Te-am supărat? Livia. Nu, nimic din toate acestea. Dar te credeam în mare primejdie, te credeam mort!

Cornel (îngrijit puțin). Eu mort? Ai dormit, ai visat ceva? Ei, nu trebuie să te iei după visuri. În visuri cred oamenii de rind.

Livia (surizând). Nu-i vorbă de vis. Eu eram trează, te așteptam la fereastră. și...

Cornel. Și m'ai văzut murind. Frumoasă fantazie.

Livia (duioasă). Nu te grăbi Cornel. Tu azi ai întârziat o jumătate de ceas și patru minute.

Cornel (privind la ceas). Adevărat, dragă Livio. Când am ieșit dela birou m'am înălnit cu'n prieten vechiu, pe lare nu l'am văzut de mult.

Livia (părind că nu-l aude). Și patru minute. Ei, ce crezi, câte nu mi-au venit în minte! În câte chipuri m'am cercat să-mi explic întârzierea ta! Și'n urmă am crezut în cea mai mare nenorocire. Ah! Cornel, nu mă lăsa să te aștept. E un chin prea mare pentru mine.

Cornel (înduișat). N'am voit nici azi, dragă. Livia. Unde m'aș putea eu simți mai bine decât lângă tine? (O îmbrățișează). Dar nu puteam lăsa fără nici o vorbă pe prietenul meu. Tu ști că totdeauna am venit la timp. Și n'o să te fac să mai aștepti niciodată.

Livia (cu însuflețire). Imi promiți? Cornel. Da îți promit.

Livia (prinzându-l cu brațele de gât). Și mă iubești?

Cornel (sărutându-o). Acum și totdeauna.

Livia (plecându-și ochii). Și eu credeam că poate pentru o femeie ai întârziat. Nu cutezam să-mi spun tare gândul acesta, dar mă tortura adânc. Ai văzut azi femeii frumoase, Cornel?

Cornel. Nici una. În orașul nostru nu este alta care să poată rivaliza cu tine. Și nu mă interesează nime, nime, afară de scumpa mea Livia.

Paltoane dela 34 cor. în sus.

Calitate bună. — Croială perfectă. — Prețuri fixe. — Pretenții exagerate exchise.

KATZ și MENDEL, Kolozsvár, Mátyás király-tér 10. sz.

in țara mea, îmi dau seama cu fericire că am făcut în mod nesimțit o proviziune artistică din cele mai bogate. Ea îmi ajută să merg mai departe. Ea este seva sufletului meu. Fără Paris, sunt sigur că însușirile mele artistice s'ar micșora”.

C. R. B.

Războiul italo-turc.

Miniștrii plenipotențiar ai Italiei pe lângă marile puteri au notificat guvernelor respective anectarea Tripolitaniei, și astfel se așteaptă numai recunoașterea puterilor, ca actul anexiunii să fie definitiv încheiat. Cu toate acestea anexiunea n'a dat Italiei și stăpânirea absolută asupra provinciei, căci până acum a ocupat numai unele părți, însemnate ca puncte strategice, dar disparente pentru vasta întindere a ținutului, care adăpostește pe indigenii Arabi și trupele turcești. Mai sunt multe de învins până când Tripolitania va ajunge și faptic sub puterea Italiei.

Probabil că în urma acestei temeri, Italia vrea să-și asigure pe cale pacifică restul țării. Căci după-cum se anunță din Roma, guvernul caută modalitatea de a se apropia de Turcia, vorbind de despăgubiri, ce ar avea de gând să dea în schimbul Tripolitaniei. Dar nu numai această teamă de greutatea unei cuceriri definitive a înduplecat guvernul italian să caute apropierea ei și unele cauze materiale, binisor simțite. Anume enormele cheltuieli ale războiului. Italia plătește zilnic suma considerabilă de 3 și jum. milioane lire cheltuieli pentru armată. Amândouă aceste cauze au putut determina dar atitudinea împăciuitoare a guvernului italian. Și nu este eschis, ca în urma acestor cauze, cu mult mai hotărâtoare decât însufletirea poporului, pacea între cele două țări beligerante se va încheia în timp relativ mai scurt și spre o mulțumire oare-care și a Turciei, dându-i-se despăgubire.

Deodată cu știrea despre încercarea guvernului din Roma de a se apropia de Turcia se anunță din Constantinopol manevrarea flotei italiene în marea aegică. Ziarele străine clasifică acest pas al Italiei de o imprudență, care poate avea grave urmări pentru pacea Europei.

Dăm următoarele știri:

Despăgubire Turciei.

Berlin. — *Ambasada italiană, a dat informația că guvernul italian ar fi fost aplicat să recunoască suzeranitatea Sultanului în Tripolitania, — înainte de proclamarea anexiunii. Guvernul otoman însă n'a primit această propunere. Acum e prea târziu, pentru a mai reveni. Agitația pressei a dat nouă îndrumare opiniei publice. Cu toate aceste guvernul din Roma este aplicat chiar și acum să dea despăgubire bănească Turciei, precum și unele concesii de ordin inferior. Guvernul va încerca încheierea unei păci în acest sens, dorind terminarea războiului.*

Atitudinea flotei italiene în marea aegică.

Roma. — *Corriere d'Italia, publică un articol în care arată îndreptățirea Italiei de a-și trimite flota în marea aegică. — acțiune determinată de atitudinea Turciei.*

Atena. — Flota italiană în mare aegică, a luat direcția spre Mitilene, Rhodos și Chios, contra cărora v'a începe bombardarea.

Prin acest act Italia crede că va sili totuși Turcia să încheie pace. În caz că Turcia n'ar intra în tratative, Italia e hotărâtă să ocupe insulele.

Constantinopol. — Deputatul din Lemnos a sosit azi aci și a spus că populația din Lemnos, Mitilene, Chios și Rhodos se înarmează pentru a se putea apăra contra atacului vaselor italiene. Rezerviștii fac exerciții pe aceste insule.

Atacul Turcilor contra Tripolisului.

Roma. — Arabii și Turcii au făcut toate pregătirile, în vederea unui atac hotărât asupra Tripolisului, voind să-l recucerească. Față de pregătirile inamicului garnizoana italiană își întărește pozițiile.

Giolitti și cruzimile Italianilor.

Paris. — Ziarul „Le Matin” a adresat ieri primului-ministru italian Giolitti o telegramă pentru a-i cere părerea asupra rapoartelor corespondenților de ziare englezi și germani, cari s'au exprimat în termeni indignați asupra cruzimilor făcute de trupele italiene la Tripolis.

„Apreciez motivele cari au inspirat telegrama dv., dar recunosc că nu fără durere și mânie sunt nevoit să revin asupra acestei chestiuni.

Desmințiri din sorginte autorizată cari să combată născocirile mincinoase și calomniatoare ale unor oameni fără însemnătate, n'au lipsit.

Totuș am vrut să mă adresez în persoană generalului Caneva pentru lămuriri.

Generalul Caneva mi-a răspuns prin următoarea depeșă:

— „Dacă soldații noștri sunt vinovați de ceva, ei sunt vinovați numai de răbdare și mărinimie.

Deși eram de mai înainte sigur de acest răspuns, totuș el mi-a făcut mult bine”.

Giolitti pomenește apoi de trecutul armatei și marinei italiene, relevând meritele acestora în termeni entuziaști.

El laudă misiunea civilizatoare a Italiei și accentuează că armata italiană n'a făcut nici o acțiune care ar putea-o face să-și plece fruntea.

Invingerea Turcilor.

Nehad bey, comandantul trupelor turce din Tripolitania a trimis guvernului în următorul comunicat: La 6 luna cor. am respins atacul Italianilor, cari au avut 200 de morți. Un detașament al regimentului, 83 din Milano a rămas pe câmpul de război. Am făcut 856 prizonieri.

Tălmăcirea unei închinări.

— Dela serbările culturale din Galați. —

La banchetul dat de secțiunea „Ligei Culturale” din Galați, în cinstea celor cari au luat parte la desvălirea monumentului marelui Eminescu, la banchetul acesta, printre alte toasturi, ridicate în sănătatea dlui ministru, a Părintelui Episcop și altor fețe nu mai puțin respectabile, a fost și unul pe cât de surprinzător ca originalitate, tot pe atât de frumos și sincer: toastul dlui profesor universitar Nicolae Iorga.

Cetitorii „Neamului Românesc” de sigur că au luat cunoștință despre el demult, ținem însă, ca să-l facem și noi cunoscut cetitorilor noștri astăzi, deoarece în toastul acesta, se cuprinde un mare adevăr, pe care nu oți au plăcerea să-l rostească, deși ar fi foarte la locul lui, mai ales la o serbătoare culturală.

D. profesor Nicolae Iorga, nu a închinat nici pentru d. Arion, nici pentru Părintele Episcop, ci d. profesor Iorga înțelegând că participă la un banchet, unde se cinstea numai memoria lui Eminescu, a închinat pentru cel ce a inspirat pe marele poet: pentru poporul de jos.

Urarea aceasta, a surprins pe unii, a amuțit și-a rușinat pe alții, dar pe cei mai mulți, cum era și firesc, i-a entuziasmat.

A surprins pe aceia, cari nu ar fi avut nici odată curajul, să spună asemenea cuvinte, a rușinat pe alții, a căror primă datorie, era să le spună și au esitat, și a entuziasmat pe ceilalți, cari manifestau aceleași sentimente, tălmăcite așa de bine prin graiul învățatului profesor.

E poate întâia oară, când la o atât de măreață sărbătoare culturală, se amintește și de poporul care nu e chemat, pentru că nu are încă haina cu care poate intra.

Și e bine ca de poporul acesta uitat în ignoranță, să se amintească mai des, pentru că fără el, nu se poate înfăptui o cultură adevărată românească.

Când „acest inspirator” al poeziei lui Eminescu, va fi adus la o viață mai demnă și mai conștientă, gând deci, va avea haina cu care poate lua parte la asemenea praznice, atunci viitoarele comemorări, ale lui Alecsandri, Eminescu ori Creangă, vor fi mult mai impunătoare decât cele de până acum.

Întinsele se va afirma, nu numai sufletul cătorva intelectuali resleți, ci sufletul unui întreg neam, cultura unui popor întreg.

Acesta e idealul, pentru realizarea căruia trebuie să grăbim, idealul, pe care d. Iorga l-a mai precizat și în trecut, în conferința sa dela Craiova: „Presa românească și menirea ei”, cam în aceste cuvinte:

„În ziua când, la congresele anuale ale Ligei, va veni și poporul de jos, ca să discute alături cu orașenii și cărturarii, chestiunile cari privesc de aproape neamul românesc de pretutindeni, în ziua aceea vom putea face dovada conștiinței noastre naționale”.

Acelaș ideal l-a exprimat eminentul profesor și la Galați, căci fără îndoială, când poporul va lua parte, alături cu cărturarii și intelectuali dela orașe, la toate manifestațiunile culturale ce ni-se vor prileji, în ziua aceea vom întemeia și o cultură națională.

O cultură națională mai ales, iată tălmăcirea închinării făcute de marele nostru învățat la Galați și pe care ne facem, credem, o datorie, de a o aduce și la cunoștința cetitorilor noștri.

„Doljul”.

Înțelegerea culturală și socială.

— Petreceri, concerte. —

16 Noemvre.

Concert în Dej. Domnul Ionel Rădulescu tenor liric, absolvent al conservatorului din București, clasa de operă Dimitrie Popoviciu-Bayreuth, dă Joi în 16 Noemvre n. a. c. scara la orele 8 în Dej în sala cea mare a otelului „Europa” concert.

La eventuala dorință a tineretului după concert va urma dans.

Dr. DUMITRU POPA

Medic universat. Fost medic de clinică și spital.

Specialist în morburii interne,
de femei, de copii și de urechi.

+ ARAD +

Și-a transpus locuința în strada Deák
Ferenc nr. 35. (Librăria diecezană).

Consultatiuni: 8-10 ore a. m. și 2-4 ore p. m.

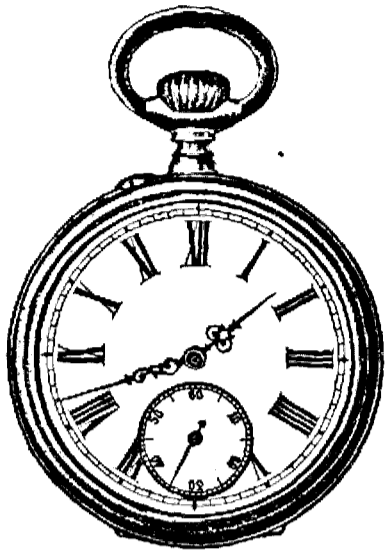

BRAUSWETTER JÁNOS, ciasornicar artistic și chronometric în SEGHEDIN. — Fondat în anul 1847.

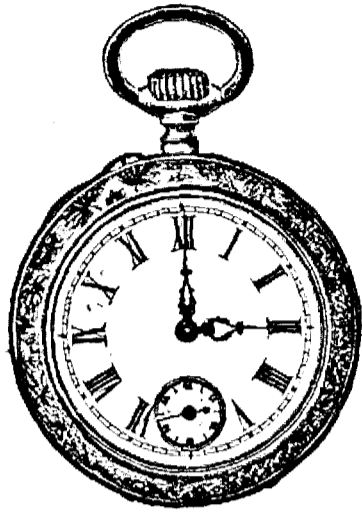
Ceasornice pentru domni.

Ciasornic ancora remontoir cu un capac neted, cu 7 pietrii (fără gravură, foarte bun, cu numele meu.

No L1 Nickel . . . . 17 cor.
No L1½ Oțel oxidat . . 18 cor.
No L1⅓ Nickel tub . . 15 cor.

Remontoir, nickel cu un capac desen de vânătoare, solid, cu numele meu fin. La dorință cu desenul o locomotivă.

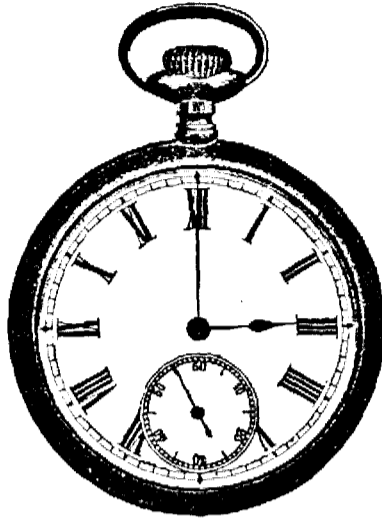

No L3 cu 18 cor.

Cel mai ieftin remontoir de cea mai bună calitate, lat, cu capac simplu, format elegant. Grosimea o arată figura A). Capacul se închide ușor, capac intern nu are. Ciasornic bun, umblă punctual cu preț mai ieftin nu se poate exprda.

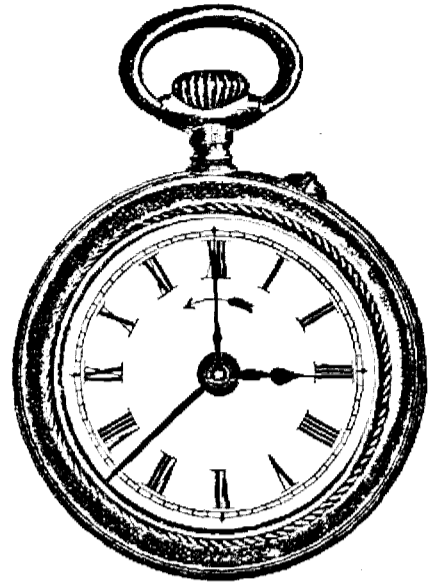

A.

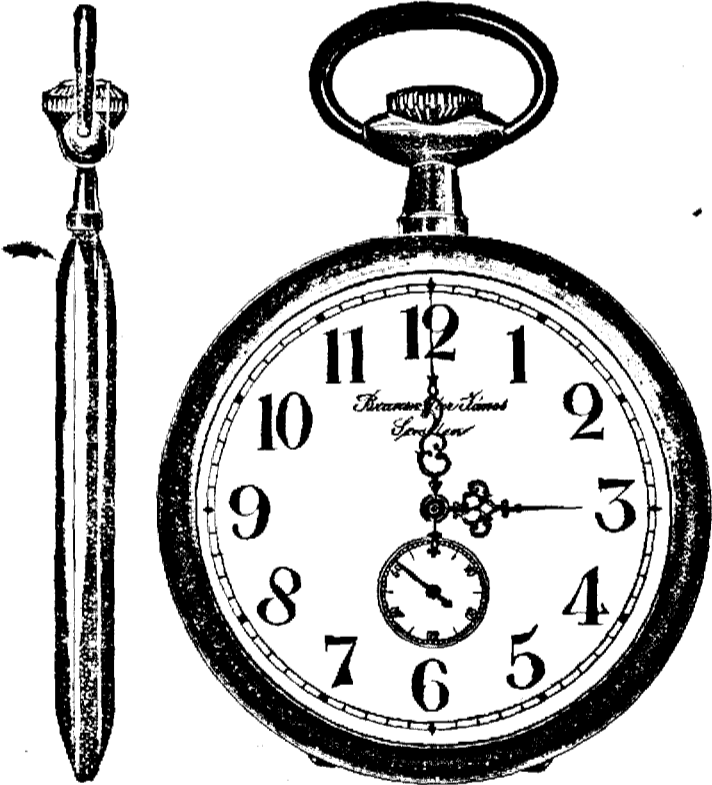
No L75 Nickel . . . . 14 cor. 75 fil.
No L76 Oțel . . . . 14 cor. 75 fil.

Ciasornic de buzunar deșteptător cu 15 petri, remontoir cu capac simplu.

No L6 Nickel . . . 36 cor. 60 fil.
No L6½ Oțel oxidat negru 36 cor. 50 fil.
(Indrumare se alătură).

Ancoră nickel cu un capac, 7 pietri, remontoir Goliat, capac simplu, format lat, elegant după figura B) se poate aplica și pe masa de scris. La dorință cu numeri romani și arătătoare solide. — Capacul intern cu rumele meu.

B. No L77. 26 cor.

Ciasornice de nickel, capac dublu, 7 pietrii, remontoir cu numele meu. Capacele cu desen în relief, reprezentând scene de vânătoare.

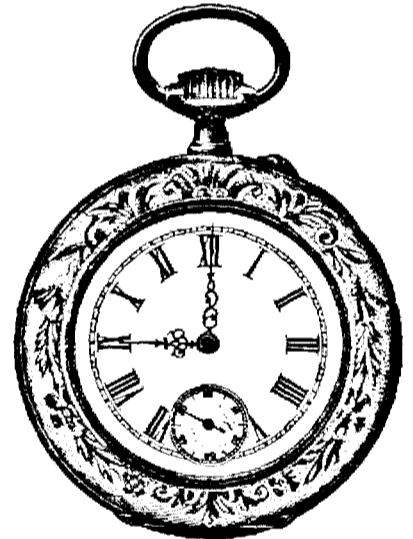

No L4. 21 cor. 85 fil.

No L5. 21 cor. 85 fil.

Cias de argint cu capac remontoir, cu numele meu.

No L29 cu 7 petri, remontoir sistem ancora (și capacul intern e din argint) 27 cor. 50 fil.

No L29½ cu 15 pietri, remontor, sistem ancora (și capacul intern e argint) 32 coroane.

Ciasornice de nickel cu 7 pietri, remontoir oxidat în argint vechi, foarte elegant, format destul de lat, capace reliefate, cu numele meu.

No L81 Un capac . . 21 cor.
No L81a capac dublu . 26 cor.

No L82 cu un capac . 21 cor.
No L82a capac dublu . 26 cor.

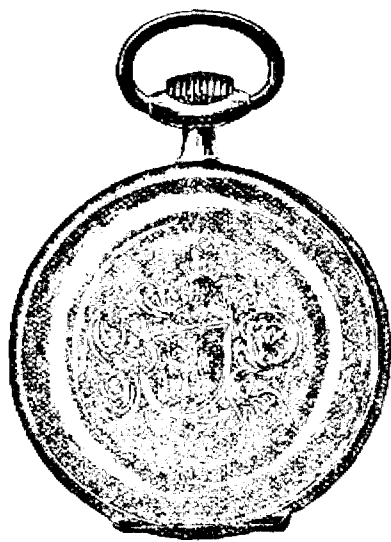
No L83 cu ue capac 36 cor 50 fil.
No L83a cu capac duplu 45 cor.

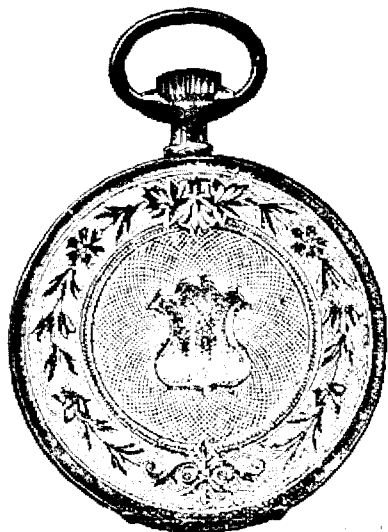
No L85 cu un capac 36 cor. 50
No L85a cu capac dublu 45 cor.

BRAUSWETTER JÁNOS, ciasornicar artistic și chronometric în SEGHEĐIN. — Fondat în anul 1847.

Ciasornice de argint cu capac dublu, remontoir (și capacul intern e argint) cu numele meu, fine și solide, potrivit și petru ștrapații.

No L10 simplu cu 7 petri cor. 32-50.
No L10½ « cu 15 petri cor. 36-50.

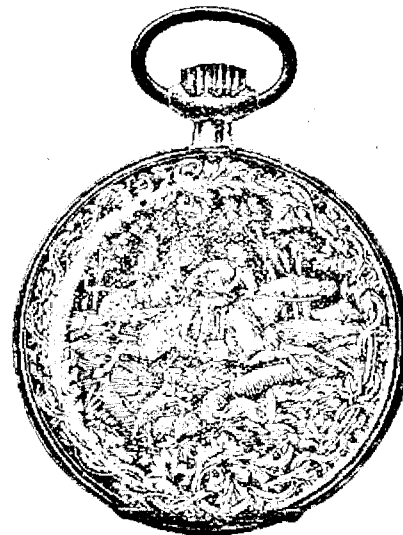

No L11 cu 7 petri 32 cor. 50 fil.
No L11½ cu 15 petri 36 cor. 50 fil.

No L12 cu 7 petri 32 cor. 50 fil.
No L12½ 15 petri 36 cor. 50 fil.

Ciasornice de argint tula (emailat) capac dublu, cu 15 petri, remontoir cu coroană de aur, balancier coupé, potrivit pentru cald și frig, precum și pentru ștrapații.

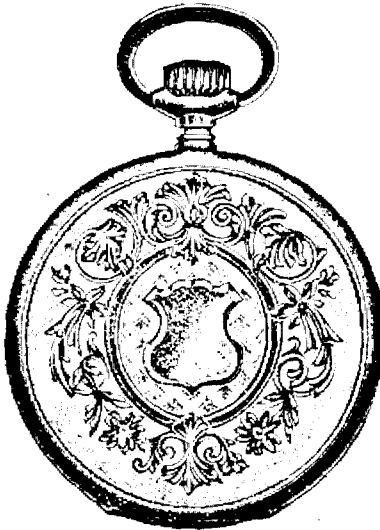
No L23 cu 48 cor. 50 fil.

No L86 cu 7 petri 32 cor. 50 fil.
No L86a cu 15 petri 36 cor. 50 fil.

No L87 cu 7 petri 32 cor. 50 fil.
No L87a cu 15 petri 36 cor. 50 fil.

No L88 cu 7 petri 32 cor. 50 fil.
No L88a cu 15 petri 36 cor. 50 fil.

No L24 cu 43 cor. 50 fil.

Ciasornice de argint tula (emailat) cu capac dublu, cu 15 petri, remontoir cu decorație și coroană de aur, balancier coupé, potrivit pentru frig și cald, precum și pentru ștrapații (foarte recomandabil).

No L26 cu 53 cor. 50 fil.

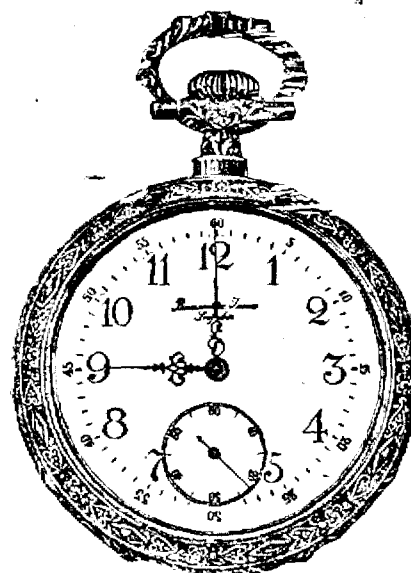
No L27 cu 53 cor. 50 fil.

No L27½ cu 53 cor. 50 fil.

Ciasornic remontoir, cu 15 petri, cu un capac din argint oxidat Roccoco, solid și greu, fin, reliefat cu scene de sport, capacul intern de argint cu numele meu și balancier coupé potrivit la căldură și frig.

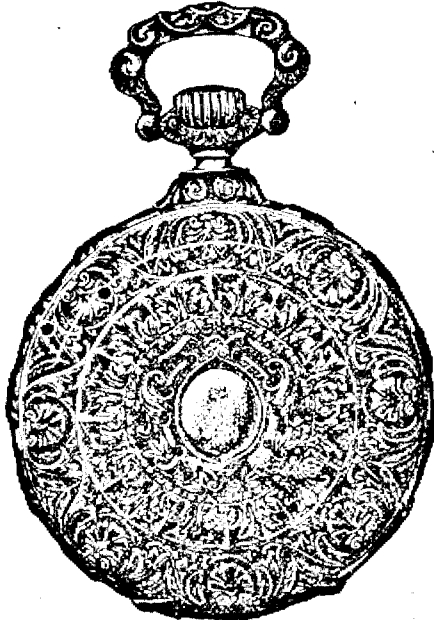
Ciasornicar roccoco, oxidat, cu 15 petrii, remontoir, solid și greu, cu decorații frumoase în relief, cu capacul intern de argint, cu numele meu, balancier coupé, regulat pentru cald și frig.

No L40 fin . . . 41 cor. 75 fil.
No L40½ fin extraordinar 55 cor.

No L41 fin . . . 46 cor.
No L41½ extraordinar de fin 66 cor.

No L42 fin . . . 46 cor.
No L42½ extraordinar de fin 66 cor.

No L42½ fin . . . 46 cor.
No L42¼ extraordinar de fin 66 cor.

Oricare ciasornic la dorință se poate lifera cu față de cifre romane sau arabe.

== Chipurile reprezintă mărimea originală. ==

Comandele se execută prompt și conștiințios.

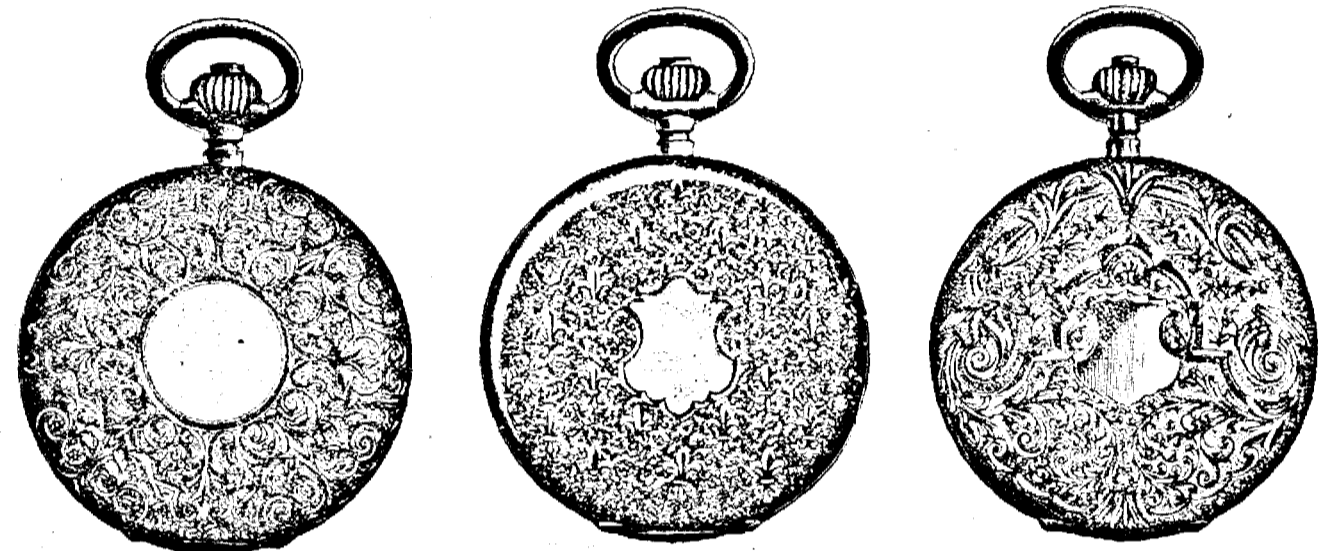
BRAUSWETTER JÁNOS, ciasornicar artistic și chronometric în SEGHDIN. — Fondat în anul 1847.

Ciasornice de aur cu capac dublu remontoir cu 15 petri, cu numele meu, balancier-coupé potr. p. frig și cald.

No L48 capacul intern nu-i aur 160 cor. L49 cap. intern nu-i aur 160 cor. L50 capacul intern nui-i aur 160 cor.
No L48 1/2 și capacul intern e aur 180 cor. L49 1/2 capacul int. e aur 180 cor. L50 1/2 capacul intern e aur 180 cor.

— Aceleași dar și capacul intern e aur. —

No L51 solid și fin cu 210 cor. No L52 solid și fin cu 210 cor. No L53 solid și fin cu 210 cor.

Ciasornice pentru dame.

Ciasornice de aur cu un capac, cu 10 petri, remontoir, cu decorații extraordinare, gravat elegant, emailat fin, capacul intern nu e aur, cu numele meu. (La dorință cu numere romane). Figura A arată fața dinainte.

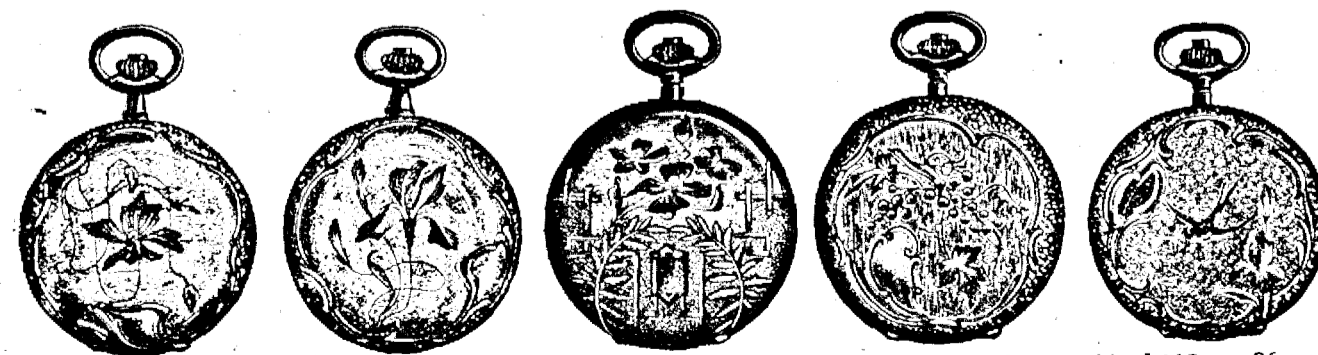

A No L151 cu 75 cor. No L152 cu 75 cor. No L153 cu 75 cor.

Ciasornice de aur cu capac dublu, cu 10 petri, remontoir, solide, elegante, cele mai moderne, gravate artistic, emailate în culori splendide și capacul intern e din aur, cu numele meu.

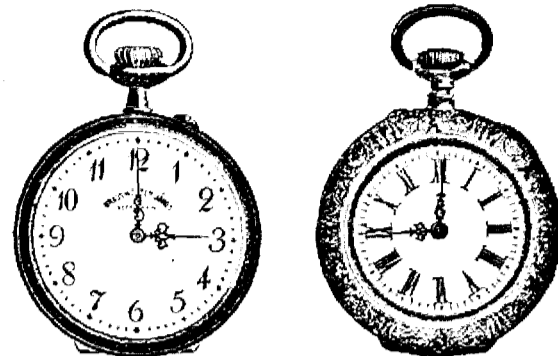

No L154 cu 93-50 cor. L155 cu 93-50 cor. L156 cu 93-50 cor. L157 cu 93-50 cor. No L158 cu 93-50 cor.

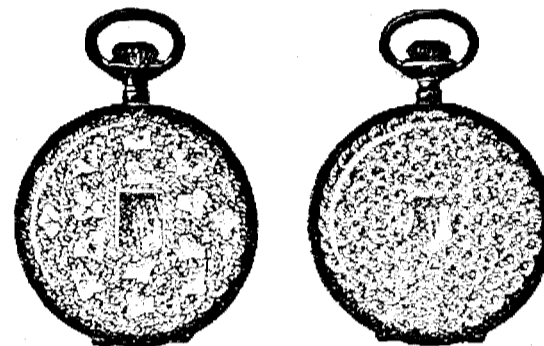
No L159 cu capacul intern e aur și toate elegante à 100 cor. No L160 No L161 cu 96 cor. No L162 cu 96 cor. No L163 cu 96 cor.

Ciasornic de oțel cu un capac, remontoir, foarte elegant și fin. Ceasornic de argint cu un capac, remontoir (și capacul intern e argint) gravat frumos, cu numele meu.

No L102 cu 20 cor. No L103 cu 25 cor.

Ciasornice de aur cu capac dublu, cu 10 petri, remontoir, soliditate medie, gravat frumos, (capacul intern nu-i aur) cu numele meu.

No L123 cu 68 cor. No L124 cu 68 cor.

Cu numele meu sunt provăzute numai ceasornicele cele mai elegante. — Prețurile sunt scotite în rate. În bani gata 12% scădere. — Ori-ce ceasornic se poate trimite cu față de cifre romane ori arabe. — Desemnurile arată mărimea originală.

Condiții de plată.

Prețurile arătate se înțeleg fixe și plăti-bile în rate, dar dacă jumătatea din sumă se plătește în ramburs las 5%, iar în caz că întreaga sumă se plătește, astfel las 12%.

La comande sub 30 cor. pe lângă lăsarea de 12%, trimit numai la primirea înainte a banilor, ori pe lângă ramburs.

La comande peste 30 cor prețul este a se plăti în 10 rate lunare, în așa chip, că rata 1 să facă 20% iar suma restantă să se amortizeze în 8 rate egale, lunare. Spre pildă la o comandă de 40 cor. rambursul face 8 cor iar ratele 4 cor.

La comande peste 200 cor. este a se plăti 25% din preț odată cu cumpărarea, restul se poate amortiza pe 10 rate lunare. Rate peste un an nu primesc.

La comande pe rate se recere și cunoaș-terea stării materiale a cumpărătorului.

Agenți și voiajori n'am și nici nu angajez. Adresa, locuința, posta ultimă și comitatul să fie scris clar.

GARANȚĂ, Pentru fiecare ciasornic nou iau garanță de 10 ani, pentru reparatură 5 ani. Obiectele cari nu convin le schimb.

Ciasornicele și giuvaerele de aur și argint sunt marcate de oficiul statului Aurul este 580/1000 (14 carate), argintul 800/1000 (14 carate).

SCHIMB ori-ce ciasornic de aur și argint, precum și argint și aur natural. Pentru fixa-rea prețului rog trimiterea obiectelor. (Oro-loage de părete și ciasornice deșteptătoare nu le schimb).

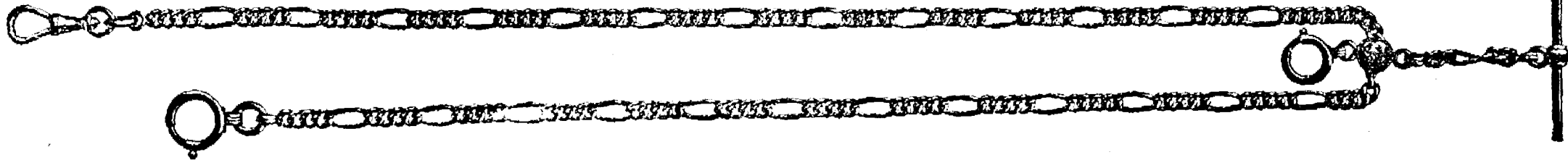
Catalog în limba ungurească, cu 2000 ilustrațiuni trimis franco și gratuit.

În România trimit numai pe lângă trimi-terea banilor înainte.

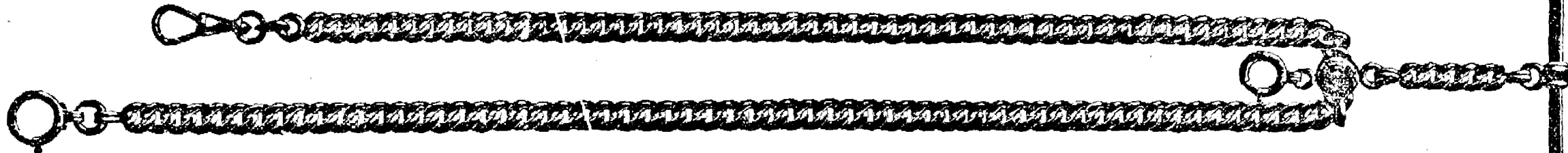
Cu deosebită stimă

Brauswetter János,
ciasornicar artistic și chronometric.
Seghedin.—Szeged.

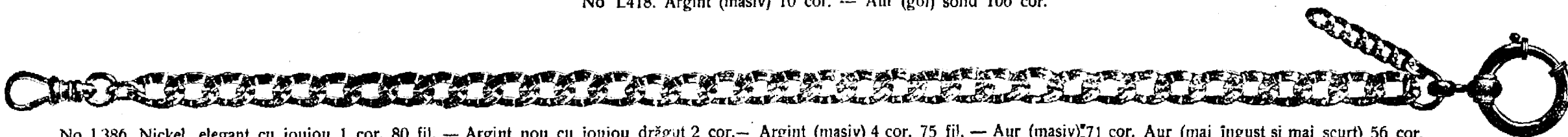
Lanțuri pentru domni foarte elegante și moderne.

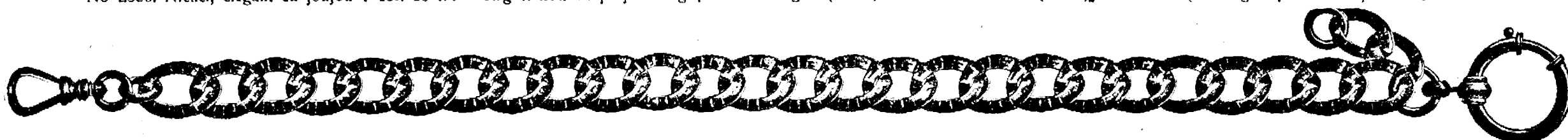
No L416. Argint (masiv) 6 cor. 80— Aur (masiv) 92 cor.

No L418. Argint (masiv) 10 cor. — Aur (gol) solid 106 cor.

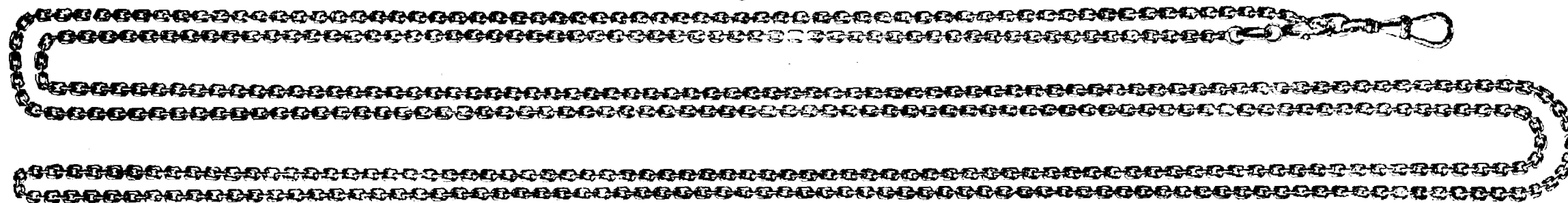

No L386. Nickel, elegant cu joiou 1 cor. 80 fil. — Argint nou cu joiou drăguț 2 cor.— Argint (masiv) 4 cor. 75 fil. — Aur (masiv) 71 cor. Aur (mai îngust și mai scurt) 56 cor.

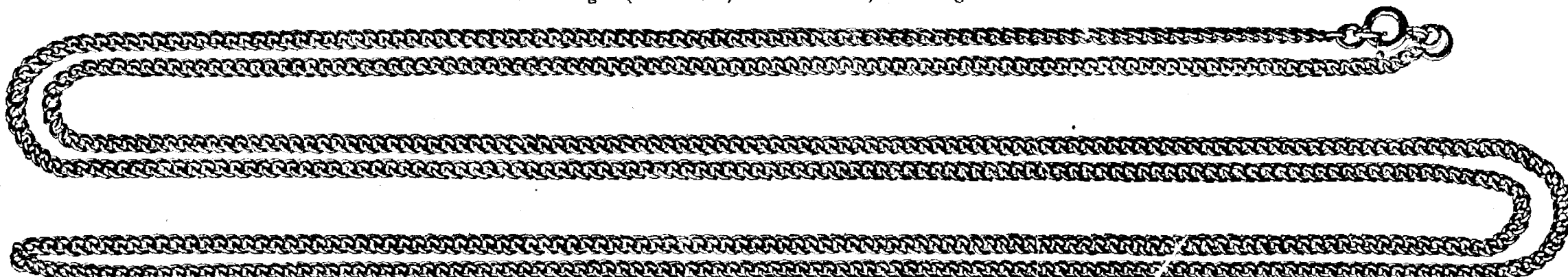

No L388. Nickel, joiou drăguț 2 cor. 60 fil. — Argint (masiv greu) 9 cor. Aur (masiv) 120 cor.

Cele mai nouă lanțuri pentru dame :

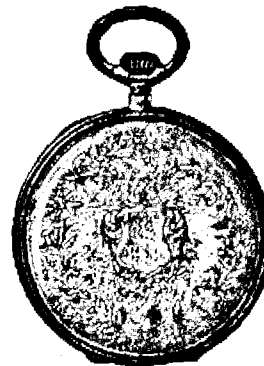

- Nr. L475^{1/2} Aur, masiv, mat ori luciu foarte drăguț, se recomandă special . . . . . 156 cor.
- Nr. L475^{3/4} « « « « « « « « « « « mai gros, mai greu . . . . . 175 cor.
- Nr. L475^{1/4} « « « « « « « « « « « cel mai gros, cel mai greu . . . . . 198 cor.
- Nr. L475^{5/8} « « « « « « « « « « « mai subțire, mai îngust și mai ușor . . . . . 120—130 cor.
- Nr. L475^{5/6} Argint (culoare albă) masiv sau luciu, foarte elegant . . . . . 15 cor. 35 fil.

Nr. L475a Aur, (gol dar tare) mat ori luciu 120 cor. Nr. L475b, Aur, gros și mai greu 150 cor. Nr. L475c, cel mai gros și cel mai greu 180—200 cor. Nr. L475d, Argint, culoare albă) masiv 21 cor.

Ceasornice de Argint cu copac dublu, 10 pietri remontoir, coroană de aur și capacul intern e de argint, cu numele meu.

Nr. L105 30 Cor.

Nr. L106 30 Cor.

Nr. L107 30 Cor.

Nr. L108 30 Cor.

Ceasornicile aceste de dame nu se recomandă de a fi folosite și de bărbați, căci sunt identice în mărime, cu figurile.

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

in

BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.
(Lângă »Apollo«)

Gruber Dezső,

magazin de pălării și articole
de modă pentru băbați.

Cluj-Kolozsvár

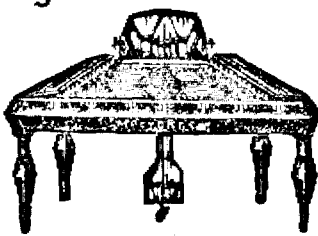
Colțul str. Wesselényi și Szép, vis-à-vis cu hotelul Fészl.

Noutăți în diferite soiuri de

pălării

pentru domni și copii, albituri, cravate
și totfelul de articole. Prețuri solide.
Serviciu conștiințios. — Comandele
din provincie se execută prompt și
— francate în cel mai scurt timp. —

TIMBALE

cu organism pa-
tentat de oțel, dând
sunete rezonante și
foarte plăcute, —
se pot căpăta și pe
rare. — Gramo-
foane cu plăci ar-
tistice, — vioare,
flaute, harmo-
nici ș. a. — Numeroase distincții și medalii pri-
mite ca răsplată. Inventatorul pedalului modern
și al organismului de oțel. Catalog trimis gratis.

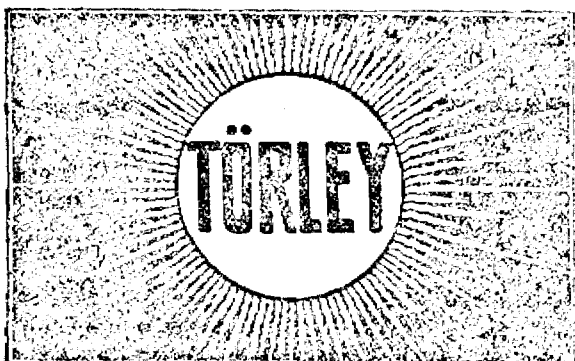
Mogyórossy Gyula,

kir. szab. hangszergyár.

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71.

Căsătorie:

Administrator de moșii,
în etate de 30 ani, in-
teligent, caută pentru
căsătorie o domnișoară, văduvă sau divor-
țată; inteligentă, frumoasă și bună gospo-
dină. — Amatoarele se scrie: »Romeo«
Temesvár-Belváros, Poste restante.

»LUMINA«

Institut de credit și economii, societate pe
acții în Sibiu.

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de **con-
tabil** la filiala noastră din Turda și
pentru un post de **practicant** la
centrală eventual la filiala din Murășoșor-
heiu, publicăm prin aceasta concurs cu ter-
min până la 1 Decembrie a. c. st. n.

Reflectanții au să documenteze, că au
absolvat școalele comerciale, vorbesc lim-
bile țării și sunt scutiți de obligamântul
militar.

Contabilul mai trebuie să dovedească, că
a făcut praxă de cel puțin 2 ani, iar practi-
cant va fi numit și preferit cel cu oarecare
praxă.

Salarul contabilului și practicantului se
va stabili cu ocaziunea alegerii, de aceea
se recere, ca reflectanții să-și arete și pre-
cizeze pretenziunile în cererile concursuale.

Cei numiți au să și ocupe imediat postul.

Sibiu, din ședința Direcțiunii ținută
la 10 Noemvrie 1911.

»LUMINA«

Institut de credit și economii,
societate pe acții.

! Se dau împrumut!

costume femeiești și de călușeri,
pentru petreceri, serate și baluri.

Atelierul de țesături rom. din Orăștie.

Se caută

UN SCRITOR

vărsat în afaceri advocaționale pentru o can-
celarie din provincie. Sunt preferiți cari cu-
nosc părțile din jurul Boroșineului. Adresa
la administrația »Tribunei«

Un candidat de avocat cu practică.

Află imediat aplicare în cancelaria mea.

Dr. Gheorghe Drimba,
avocat în Kőhalom.

Caut

pentru instruirea fetiței mele de 10 ani o

învățătoare

română, care poșede pe deplin și limba
germână și zice și în pian.

Dr. Popoviciu, avocat
Facsád.

Se predă birtul sătesc

din comuna *Cavin* (comit. Arad) din mână li-
beră, din cauza morții birtașului. — A se in-
forma la Gheorghe Muntean, birtaș ered.

Ministerul de Finanțelor.
Direcțiunea Comptabilității Generale
a Statului și a Datoriei Publice.
Datoria Publică.

Nr. 106764

19 Oct. 1911.

Publicațiune.

A 3-a tragere la sorți a titlurilor de rentă
4% amortibilă din 1910, împrumutul
de Lei 128.000.000 se va efectua în ziua
de 18 Noemvrie (1 Dec.) 1911, la ora 10
dimineața în sala specială a Ministerului de
Finanțe, conform dispozițiunilor stabilite prin
regulamentul publicat în »Monitorul Oficial«
Nr. 245 din 7 Februarie 1906.

La această tragere se vor amortiza titluri
pentru o valoare nominală de Lei 704.500
în proporția următoare:

24 titluri de câte	5000 Lei	120.000
80 » » »	2500 »	200.000
178 » » »	1000 »	178.000
413 » » »	500 »	206.500

695 titluri în valoare nomi-
nală de Lei 704.500

Publicul este rugat a asista la tragere

Directorul Comptabilității Gen.
a Statului și a Datoriei Publice.
D. Vbrovici.

AVIS!

La subscrisul află momentan aplicare

2 commis tineri

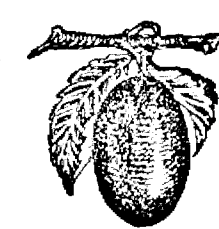
cari se pricep la manufactură și bumbăcării.
Limbile: maghiară și germană se pretinde.
— Numai vânzători harnici și solizi găsesc
post stabil.

Tot la subscrisul află aplicare și un **în-
vățacei** cu 2—3 clase gimnaziale.

Traian Novac,
comerciant în Balázsfalva.

Invățacei

de lăcătuș, căvaciu, mși-
nist, măsurari, — se caută
pentru fabrica de mașini
alui Maxim I. Vulcu, Arad, (lângă gară.)

In atenția pomicultorilor!

Ofer altoi de pruni bosniaci ca
»Balkanska Carica« (Regina bal-
canului) și »Kraljica Bosne« (Re-
gina Bosniei). — Altoiul de 2—3
ani cu coroană admirabilă e cel
mai bun din diferitele soiuri de
pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și
foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August,
când se poate folosi ca deesert, pentru uscat, la fa-
bricarea țuicei și a sl'govitului. — Prunii mei nu
sufer de căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca
de regulă alte soiuri la cari în mijlocul verii cade
frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost
premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din par-
tea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din
Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu me-
dalie de aur, la expoziția internațională din Paris 1900
cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolară
din Bosnia și Erțegovina ținută la Sarajevo iarăși cu
medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez.

Sava T. Kojdić,
mare proprietar în Brečka, Bosnia.

Picăturile de stomac a lui Brády

provăzut cu marca de scutire »S. Maria de Mariacell« pe cari poporul le numește »Picături de Mariacell, pentru stomac«, de 30 de ani s'au întrebuițat cu succes așa, că sunt indispensabili pentru orice casă. — Picăturile acestea au efect neîntrecut la iregularități de stomac, contra stomacului stricat, ardere de stomac, închierea scaunului, sgîrciuri de cap și de

stomac, greață, amețeală, vomare, insomnie, colică, anemie, gălbinare, etc. Se capătă în fiecare farmacie. O sticlă mare Cor. 160, sticlă mică 90 fil. 6 sticle Cor. 540, 3 sticle mari Cor. 480. — Pentru trimiterea înainte a sumei trimite franco:

BRÁDY K. farmacia la „Regale Ungarilor” în VIENA, I. Fleischmarkt 1/4.

FIȚI ATENȚII! la marca de scutire, care reprezintă pe Sta Maria de Mariacell, la împachetarea roșie și la subscriere, care este copie chipului de pe lature și să respingeți orice imitație.

MOBILE

pentru dormitoare, sufragerii, locuințe garzon, saloane, otele, cafenele, restaurante și palate; mobile de aramă și fier, covoare, perdele, candelabre, pianse se trimit oriunde **pe lângă plătire cu bani gata, ori în condiții favorabile de plată** Album bogat ilustrat 1 coroană. La aranjare deplină trimitem voiajeur pe speșele noastre.

MODERN LAKBERENDEZÉSI VÁLLALAT
Budapest, IV., Gerlóczy-utca 7
(Lângă primăria centrală.)

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARĂ.

1910.		1911.	
23 Octombrie		15 Octombrie 22 Octombrie	
ACTIV			
172 660 650	121 817 650	221 939 968	221 989 802
429 126	50 843 000	258 124	274 798
116 896 677	Argint și diverse monete	181 358 171	173 732 520
31 109 677	Portofoliu român și străin	18 491 865	18 486 609
11 999 862	(*) Impr. pe ef. publice	11 999 611	11 934 111
14 644 896	» în cont curent	17 725 577	17 696 577
3 044 621	Efectele capitalului social	4 233 121	4 227 621
6 002 088	Efectele fondului de rezervă	6 056 101	6 059 004
718 589	» » amort. imob. și mașin. de imprim.	745 921	779 365
740 925	Imobile	706 875	718 533
121 755 900	Mobilier și mașini de imprimerie	115 166 47	114 448 8 0
28 671 312	Cheltuieli de administrație	27 699 035	25 167 930
55 125 321	Depozite libere	62 729 006	74 571 504
	Conturi de valori		
	Conturi curente.	609 119 85	609 887 314
553 799 784			
PASIV			
12 000 000	Capital	12 000 000	12 000 000
28 682 744	Fond de rezervă	30 541 614	30 763 062
4 300 540	Fondul amort. imobili, mobil. și mașin. imprim.	4 585 312	4 614 728
362 465 920	Bilete de bancă în circulație	469 004 010	470 737 831
2 341 543	Profit și Pierdere	2 446 952	2 446 952
1 574 386	Dobânzi și beneficii diverse	1 424 032	1 553 194
112 755 90	Depozit de retras	115 166 472	114 448 85
3 067 875	Conturi diverse, sold	33 940 45	33 322 698
53 799 784		609 119 85	609 887 314
	Scomptul 5%		
	(*) Dobânda 5 1/2%		

M. Schromm

mehanic
Brașov—Brassó
Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atențiunea onor. public din loc și jur

marele său atelier mehanic aranjat în Brașov, Hosszú-utca 27, unde se efectuează tot felul de lucrări atîngătoare în această branșă, precum:

mașini de cusut, biciclete, gramofone și apaducte, de la gîsă prețurile cele mai convenabile și exacte pe so. dă și punctuală

In atenția celor ce zidesc case!

TEODOR CIOBAN

ZIDAR DIPLOMAT ȘI ARHITECT
ARAD,

Strada Deák Ferencz Nr. 20/a.

Cu onoare încunoștințez onor. public, că în branșa arhitectonică execut totfelul de întreprinderi de transformări de zidiri vechi, repararea de biserici române și școli, precum și zidirea lor. Cu planuri și bugete servesc la cerere. — Comande primesc atât din loc cât și din provincie. Prețurile-s foarte moderate.

Cu stimă:

Teodor Cioban

Cancelarie administrativă și birou de informațiuni în Budapesta.

Procur și dau informațiuni în toate afacerile procesuale, extraprocesuale, administrative și comerciale, mijlocesc împrumuturi personale, ipotecare și amortizaționale ieftin și în scurt timp; mijlocesc cumpărări, vânzări, exarendări de bunuri, mașini motoare și alte rechisite economice; finanțez parcelări de moșii, exoperez ajutoare de stat pentru preoți, învățători, școale și pentru cumpărare de izlaze și pășuni; efectuează totfelul de comande comerciale eventual și la bursă prompt, pe lângă taxe moderate și antioipația pentru corespondență.

Dr. Constantin Manea,
advocat diplomat

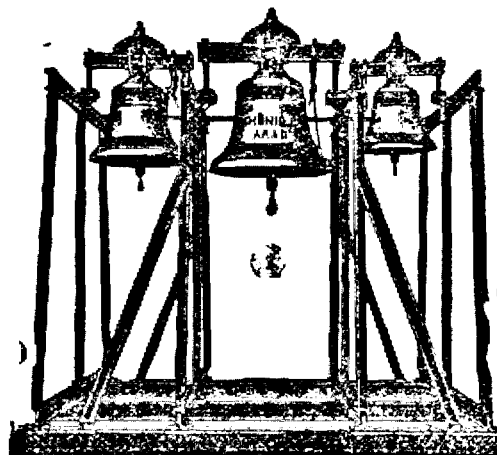
VIII., Aggteleki-u. 10., I. 7. Telefon 171-27.

Frideric Hönnig

turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor

Arad, Strada Rákoczi No 11—28. — Fondat în anul 1840.

Premiat în anul 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție de mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plătire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie cari au avantajul că față de orice alte clopote la turnarea unui și aceluiși e tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învărti și postamente de fer, prin a căror întrebuințare, clopotele se pot s uti de crepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se clatine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroață de fer, ce se poate învărti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote noi pe lângă o suprasolvire neînsemnată. Clopote mici avem totdeauna la dispoziție. Liste de prețuri și cu ilustrațiuni la dorință se trimit gratuit și porto franco.

Ce faceți băieți? — Tata ne-a dat voie. Căci fumăm doar tuburi veritabile Antinicotin firma „JACOBI” din cutii de lemn

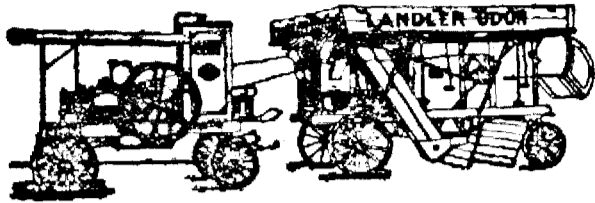

Păziți! Sunt veritabile numai cu inscripțiunea »JACOBI«.

297

Patentatură originală din Svedia.
„ROBUR“ motor cu o ei natural
 In urma multiplelor calități este
 cel mai bun dintre toate mo-
 toarele de acest fel
 având o putere de 2-300 cai (HP.)

Noutate! Noutate!
 Lucru nefăcut de înainte!
 Il recomandăm poentru:
mori-, ateliere industriale
 și la totfelul de mașini agricole.
 Spese la cina după fiecare HP. 1 1/2 fl.
 Nu este supus supravegherei finanțelor!
 Se vinde și în rate! **Garanție deplină!**
 Mașini, motoare folosite se schimbă cu nouă.
 Catalog la cerere trimis gratis.
Landler Ödön, Motortelepe,
Budapest, Lovag u. 2.

Cele mai minunate manșoane,
 și cele mai moderne boauri
 se pot căpăta cu prețurile cele mai
 ieftine în magazinul de blănării alui

MAYER MIKLÓS
 Arad, Strada Kossuth 5.
 (Casa proprie).

Tot acolo se primesc spre repa-
 rare tot felul de blănării fine cu
 — prețurile cele mai moderate. —

Mașinile de cusut pentru familia

sunt cele-mai perfecte.

Cumpărați numai direct dela fabrică ori în
 chioscurile noastre, ori prin agenții firmei.
 Societatea pe acții de mașini de cusut

Singer Co

Arad, József Főherceg-ut 9. sz.
 (Vis-à-vis de biserica luterană).

La cerere se dă gratuit prospectele de lipsă.

NICOLIN - Timișoara -
 (Centru).
 str. Takarékpénztár 4

Articole de coafură specială.

Chignon, bucle,
 împletituri, turbane,
 șlețe, transformării
 și ceruce, bandouri
 —
 specialității de par-
 fumerie, garnituri
 pentru curățitul mâ-
 nilor, noutăți de
 șiepteni, ormo și an-
 repozite pentru păr
 —
 Mare depozit în ar-
 ticole de toaletă, apă
 de păr, pudră.

Primul salon pentru frizat, conservarea
 ondularea, spălarea, colorarea și curățirea
 părului și a mânilor din Ungaria de sud.
 Comande prin poștă se efectuează prompt. Preț
 — — — curent gratis și franco. — — —

„ENGLISH HOUSE“
 NOU ATELIER DE CROITORIE EN-
 GLEZEASCĂ P DOMNI ÎN ARAD

Aduc la cunoștința mult on. public că
 în Arad, Boros Béni-tér 6. sz.

atelier de croitorie

englezească modern și corespunzător tim-
 pului prezent. Imi stă în putință a satis-
 face cererile on. public prin un croi cu
 gust, prețuri moderate și condițiuni de
 plată favorabile pe lângă serviciu prompt
 și conștiințios. — Cerând sprijinul mult
 on. public, — rămân cu profundă stimă:

Wertheim Jenő,
 croitor pentru domni.

Vânzare de
 altoi de viță

de vie nobilă și
 pomi altoiți.

Cine voiește să aibă
 o grădină frumoasă
 de viță de vie ori
 poame, să se adreseze
 cu încredere la pepinaria condusă
 conform cerințelor științifice a lui

Vityé Miklós, Ós-Csanád,
 Torontálmogyó.

unde se află altoi nobili de pomi și diferite
 specii de viță de vie nobilitată și americană.

Pentru dessert: meri, peri, cireși, pruni, vișini,
 perseci, ringlote și nuci. — Prenotări pentru
 toamnă și primăvară primesc ori și când.
 Catalog ilustrat trimis franco și gratuit.

In contra tusei, răgușelei și ca-
 tarului nu e nimic mai bun decât

≡ **Bomboanele Réthy.** ≡

La cumpărare să grijim cerind anume fa-
 bricatele Réthy, deoarece sunt multe imi-
 tații nereușite. — Originalul are pe cutie
 cuvântul »RÉTHY«. — O cutie 60 fileri.

Se capătă în ori-ce prăvălie.
 Se primiți numai cele cu marca »RÉTHY«.

A APĂRUT CALENDARUL JUBILAR AL
POPORULUI ROMÂN

≡ (BUDAPESTA, VII., ISTVÁN-UT 11) ≡

pe anul vișect 1912. — Cuprinde pe 216 pagini, for-
 mat octav mare: peste 100 de articole și articolași li-
 terari, economici, beletristici, statistică, glume, caricaturi,
 între cari cea mai reușită: „Bardoa re'nters la vechea lui Iesterle“

125 ilustrațiuni dintre cari 19 tipărite pe hârtie
 velină, reprezentând porturi națio-
 nale și vederi dela serbările jubiliare din Blaj. Copertă
 admirabilă tipărită în trei culori. Desemnat de artis-
 tul Ary Murnu din București.

Călăuz în Budapesta. Important pentru oricine
 (ziua audiențelor), oficiilor de stat, clinicilor, spitale-
 lor, deputaților români, a funcționarilor români din
 ministerii și a românilor din Budapesta în general.
 Conspectul exact al tuturor advocaților români
 din Ungaria și o mulțime de alte lucruri de folos.

Prețul 40 fileri. plus porto 10 fil. Comercianții și
 vânzătorii primesc 25% rabat.
 Comenzile să se adreseze la Administrația „Foil
 Poporului Român“, Budapesta, VII., István-ut 11.

Pentru sezonul de toamnă!

Recomand magazinul meu bogat asortat în

pălării

albituri, cravate și mițe

Mare asortiment în pălării de băieți pelângă prețuri fixe. Totodată recomand atelierul meu de blănărie pentru efectuarea a tofelui de lucrări ce cad în bransa aceasta pelângă prețuri moderate și serviciu prompt.

Cu deosebită stimă:

Joan Bálint (János)

Timișoara-Fabric. Palatul orașanesc.

Numărul telefonului 23.

Ujj János,

stabiliment industrial de cement, în Kisjenő-Erdőhegy și Nagyzerind. (Aradmegye).

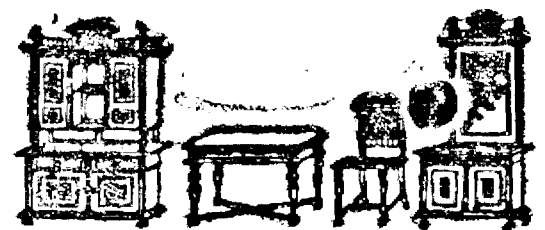
Execută țevi de beton, plăci de pavaj, plăci de marmură artificială, terrazzo și mozaic, colonne, scări, lavițe, cărămizi, țigle, inele de fântâni cu fer, plăci sub sobe, vălaie de ori-ce lungime, etc. etc.

Acest stabiliment lucrează și proiecte de cheltuieli și planuri pentru poduri de beton cu construcție de fer și pentru betonizarea trotoarelor.

MAGAZIN DE MOBILE

Joan Réthi

simplă artistică pentru edificii și mobile, în Sibiu—N.-szeben, Elisabetg. 20.

Primește ori-ce lucrări pentru aranjamente de școli, biserici, magazine, birouri și locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări în cel mai modern stil, pe lângă livrare promptă prețuri moderate și din material uscat. Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

Oltoiri de struguri

expediază, garantând de soiuri viță americană, netedă și cu ră-

dăcini, precum și în uferite soiuri, recunoscute de trainice, asortiment bogat

Küküllőmenti első szőlőoltvány-telep

Proprietar: **Caspari Fiigyes**, Medgyes 16. (Nagyküküllőmegye).

Postiți și cereți prețuri curente ilustrate. Din prețul curent se pot cere scrisori de recunoștință din toate părțile țării; și așa toți cei ce doresc să comande pot cere mai întâi informațiuni dela persoanele cunoscute așa verbal ca și în scris, despre încrederea ce o pot avea în firma de sus.

Turnătorie de clopote. — Fabrica de scaune de fer pentru clopote. a la

ANTONIU NOVOTNY TIMIȘOARA - FABRIC

Se recomandă spre pregătirea clopotelor noua, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi armonioase pe garanție, de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură fiind astfel scutite de crepare și se recomandă **CLOPOTELE GĂURITE** de dânsul în e cu deosebire ventate și prestate în mai multe rânduri, care sunt provăzute în partea superioară ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai cântăreț, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu. Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preajustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut ca și spre repararea de toate de metal. Prețuri-courante ilustrate gratis

Motoare

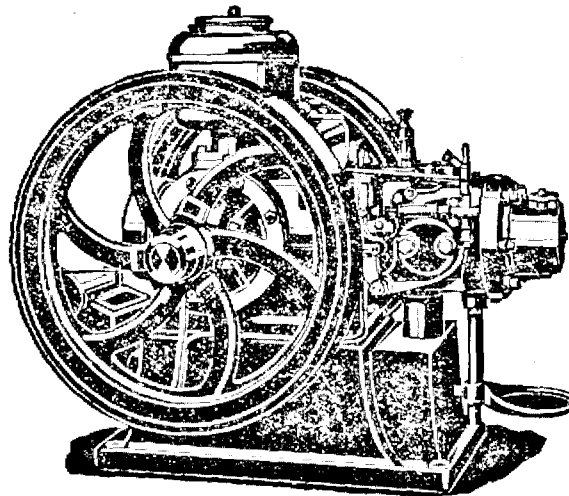
șvedeze pentru olei brut, (brevetul lui Hirsch Frank, Stockholm), în poziție orizontală și verticală. Mașini motorice ieftine și sigure, se pot instala ori unde. Motoare sistem Diesel. Motoare cu gaz. Motoare cu benzină, în cea mai bună execuție. Se pot comanda la

Surányi Viktor

inginer tehnic diplomat, fabricant de mașini agricole.

Budapest, V., Alkotmány-u. 12.

Cereți catalog.

OH! DOAMNE!

Mă'nădușe afurisita de tușă!

În contra tusei, răgușelei și flegmei s'a dovedit de cel mai bun mijloc

Pastilele-Egger

cari nu strică apetitul și au un gust excelent. Prețul unei cutii 1 cor. 20 fil.

O cutie de probă 50 fil.

Depozit principal la:

farmacia „NADOR” gyógytár
Budapest, VI., Váci-körút 17. sz.

SĂ TRĂIASCĂ!

»Pastilele lui Egger» m'au vindecat îngrabă!

Se poate căpăta în Arad la farmaciile: Berger Gyula, Földes Kelemen, Hauer Lajos, Hajós Árpád, Krebsz Géza, Kárpáti János, Ring Lajos, Rozsnyay Máttyás, Vojtek Kálmán și la drogeriile: Nestor Hanzu și Vojtek és Weisz. — În Győrök la farmacia: Masznik Dániel. — În M.-Pécska: la Adler Gy. Lajos. — O-Pécska: Ioan Rocsin. — Si mánd: Csiky Lukács. — Sikszón: Füredi Ede örök.

UZINĂ ASORTATĂ CU

INSTALAȚII ELECTRICE COMPLETE

Pentru mozi, fabrici, ferme, etc.

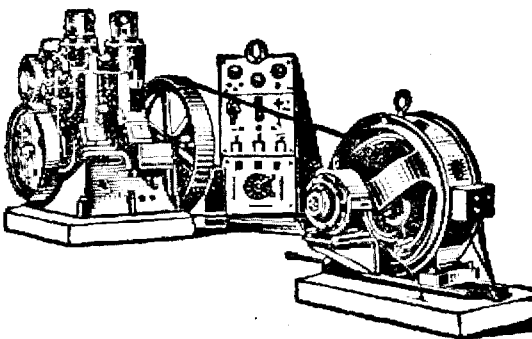
Motoare de olei brut **SWIDERSKI**

Motoare de München pentru benzină și gaz condensat

Mașini electrice M. S. W.

Pompe centrifugale și turbine.

Aspiciile inginerilor și preliminarile de spece le pune bucuros la dispoziție.

„ELEKTRA”

soc. pe acții pentru edificarea uzinelor electrice
Budapest, VI., Gyár-u. 11/L. Telefon 84—64.

Subsemnatul am onoare a atrage binevoitoarea atențiune a publicului românesc asupra depositului meu de

piane și pianine

asortat cu instrumente din cele mai bune fabrici (Bösendorfer, Ehrbar, Petrof, Stingl etc.) cu prețuri de 600—2000 cor. Armonii de școală dela 200 coroane în sus.

Cu distinsă stimă:

T. POPOVICI,
profesor de muzică.
Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 7.
(Vis-à-vis de hotelul „Impăratul roman.”)

In atențiunea Doamnelor române!

Carl voiesc a cruța anual cel puțin 50—60 coroane, să nu deie banii streinilor ci să comandeze dela firma română, în
bransa de modă și manufactură

Nicolae Popa, Lippa.

Unde este în asortiment mare cele mai moderne stoffe de haine pentru sezonul de iarnă, stoffe englezești cu două culori (doubl) pentru costume, catifea, etc., precum și costume gata sau după măsură, flanele și barchete, boa și mufuri. Celea mai moderne staffuri pentru Domnișoare, garnituri de pânză rumburg, etc.

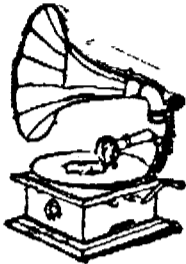
Mustre la cereri se trimit franco!

Prețuri solide!

Serviciu prompt!

== Ceasornice, giuvaere, ==
== gramafoane, și plăci ==

se pot cumpăra pe lângă garanție de 10 ani, cu prețurile cele mai ieftine din întreagă țara, fie chiar și pe rate, la marele depozit alui

Tóth József,

ceasornicar și giuvaergiu.

Szeged, Dugonics-tér 11.

Reparații cu garanță de 5 ani se fac ieftin.

Catalog ilustrat trimis gratuit.

— Nenumărate scrisori de recunștință. —
Revînzători se caută.

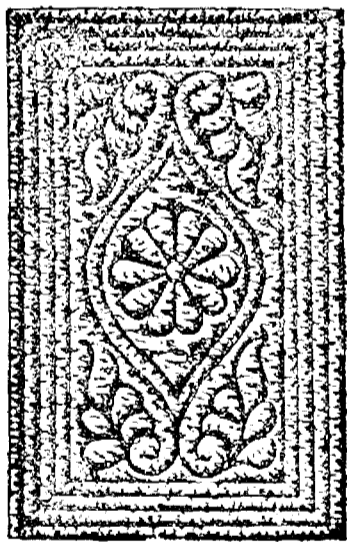
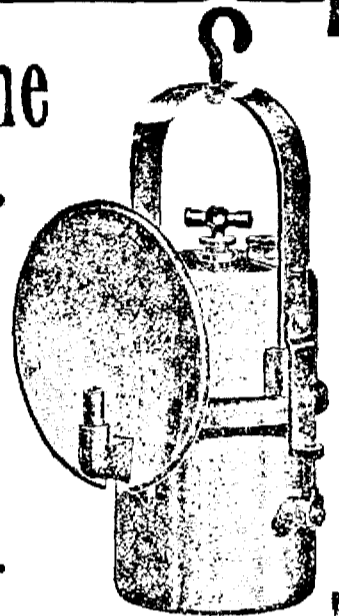
Lampe pentru mine

și tot felul de lampe cu acetylen,
fabrichează

Bartos Zoltán

fabricant de lampe,

Budapest, VII., Gizella-ut 55.

Bartlensky János,

plaponar și tapețier.

Temesvár-Józsefváros,
Hunyady-utca 23.

Recomandă în atenția on. public din loc și împrejurime atelierul său renovat de plapoane și tapițerie. Primește ori-ce lucru de branșe pe lângă prețuri ieftine și serviciu prompt. Plapone gata are în magazin. Face reparaturi cu preț ieftin.

Totfelul de curăle la mașini

din păr de cămilă, bumbac, crom și piele. Gumă la sigile, litere. Accesorii la apaducte, mașini de uns, tuburi, pompe ș. a. Unelte agricole, saci, cumpene. Mașini și diferite unelte se pot cumpăra cu prețuri ieftine la

Walder Arthur

Arad, Erzsébetkör-ut 37.

Cereți catalog!

Cereți catalog!

Mașini dinamice, motoare de benzin, locomobile de benzin, motoare de gaz, instalațiuni pentru mori, automobile de persoane, automobile de transport.

!! Condiții favorabile !!

Catalog franco și gratuit.

Fabrica de automobile, mașini și mori,
== societate pe acții. ==

Budapesti gép-, malom- és automobilgyár r.-t.

Budapest, VI., Váci-ut 141r.

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite franco.

Pălării de doilu se pregătesc momentan!

Modele și decoruri de pălării

◆ de dame ◆

după ultima modă, cu prețuri foarte ieftine se capătă în

Bazarul de pălării
(Kalap Bazár)

Arad, strada Deák Ferenc nr. 8.

 Căptușală și decor cu 50 fileri.

! Modelurile cele mai elegante din Paris se pot vedea gratis și nu obligă la cumpărat.

S'A DESCHIS

prăvălia de pardesie de dame

György Menyhért & Co.

Arad, piața Andrássy Nr. 8.

Nr. telefonului 855.

Vis-à-vis de biserica Minorităților.

Nr. telefonului 855.

Mare asortiment în noutăți englezești de cea mai elegantă formă; modele originale în pardesii de dame și domnișoare pe lângă prețuri ieftine, fixe. — Comandele după măsură se execută în timp scurt. — În provincie la cerere se trimit mostre.